

Foto: FotoKnoff/WoodWorks!

Sluttrapport for prosjektet Framtidsskogen

en spørreundersøkelse om årsaker til at mange
skogeiere ikke har plantet etter hogst

Forord

Prosjektet Framtidsskogen har blitt gjennomført i perioden 2018 til 2022

Det er laget en egen sluttrapport i august 2021 for den kvalitative spørreundersøkelsen i prosjektet, der det er gjort dybdeintervju med tre skogeiere, fire fra regional forvaltning, to pådrivere, en fra kommunal forvaltning og en fra nasjonalt forvaltningsnivå.

Rapporten her dreier seg om den kvantitative delen av prosjektet, der det er gjennomført målrettede telefonintervju med skogeiere om årsaker til at de ikke har plantet etter hogst.

Prosjektleder i oppstartsfasen var Rasmus Stokkeland og under slutføring og rapportering Rune Hedegart. Begge har vært ansatt i Skognæringa Kyst SA mens de i jobbet med prosjektet.

Oppdragsgiver for prosjektet har vært Statsforvaltergruppa i Kystskogbruket. Styringsgruppa for prosjektet har bestått av:

- Geir Einar Sund, Statsforvalteren i Nordland
- Rune Saursaunet, Statsforvalteren i Trøndelag
- Stein Bomo, Statsforvalteren i Rogaland

Rune Hedegart
prosjektleder
Skognæringa Kyst
10.02.2023

Innhold

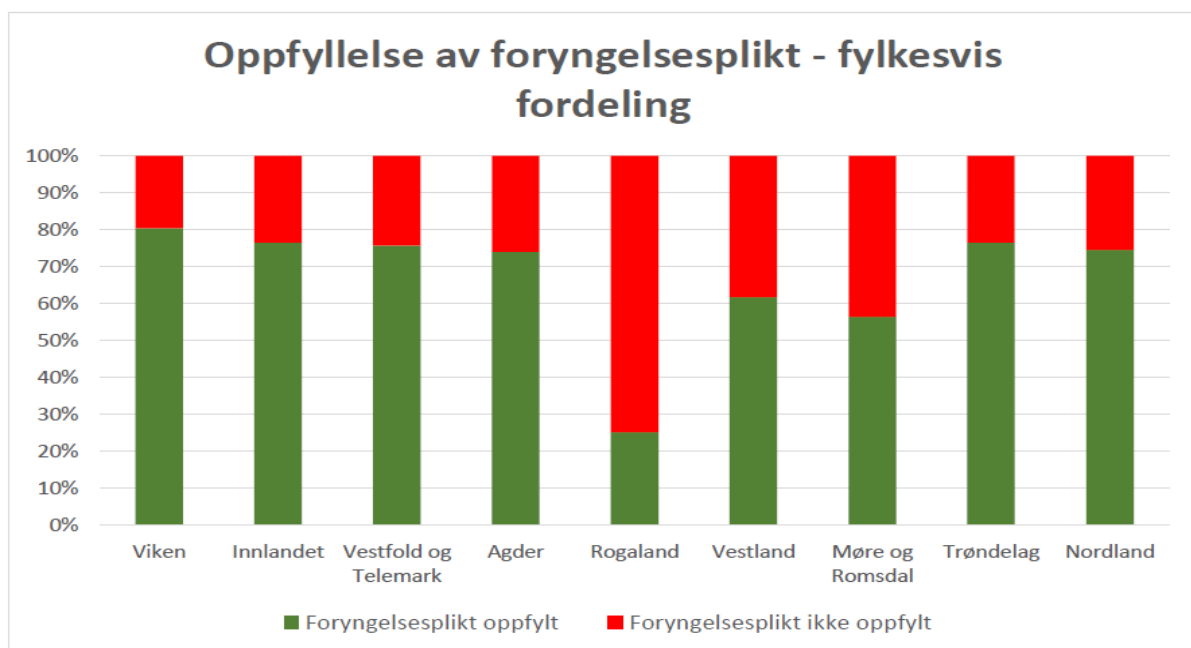
1	INNLEDNING	3
1.1	HØRING PÅ SKJERPET FORYNGELSESKRAV	4
2	KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER	5
3	PROSJEKTMÅL	6
4	METODE	6
5	SPØRSMÅLENE	7
6	INTERVJUET OG REGISTRERING AV SVAR	7
7	RESULTATER DEL 1, BAKGRUNNSINFORMASJON, MED VURDERINGER	8
7.1	GENERELT	8
7.2	FORHOLD SOM ER FANGET OPP GJENNOM INTERVJU, MEN IKKE DEKKES DIREKTE AV SPØRSMÅLENE OG IKKE KAN PRESENTERES SOM STATISTIKK.....	9
7.3	GRUNNLEGGENDE TALL	9
7.4	OMDISPONERING AV AREALET	13
7.5	NATURLIG FORYNGELSE	14
7.6	SKOGEIER OG EIENDOMMEN	15
7.6.1	HOGST FOR SALG SISTE 10 ÅR	15
7.6.2	SKOGEIERS BOSTED	16
7.6.3	HVEM STOD FOR AVVIRKNINGEN.....	17
7.6.4	BRUK AV SKOGBRUKSPLAN.....	17
7.6.5	SKOGEIERS ALDER	19
7.7	KOMMUNEN	19
8	RESULTATER DEL 2; HVORFOR HAR DU IKKE PLANTET ETTER HOGST?.....	22
8.1	SKOGEIERS VURDERINGER OMKRING HOGSTEN OG PLANTING ETTERPÅ	23
8.1.1	OPPLEVELSE AV HOGSTEN	23
8.1.2	DET ØKONOMISKE RESULTAT AV HOGSTEN	24
8.1.3	KOKTE PLANTING BORT I KÅLEN?.....	25
8.1.4	PRIORITERING AV TID OG RESSURSER	26
8.2	ER AREALENE SÅ VANSKELIGE Å FORYNGE AT DET IKKE ER VERDT Å PRØVE?.....	26
8.2.1	VANSKELIGE AREAL.....	27
8.2.2	BEITING FRA HJORTEVILT	27
8.2.3	KONKURRERENDE VEGETASJON	28
8.2.4	GRANSNUTEBILLER	29
8.2.5	KLIMATISKE FORHOLD	29
8.3	ER VANSKELIG TILGJENGELIGHET TIL AREALET EN ÅRSAK TIL AT DET IKKE BLIR PLANTET?	30
8.4	ER TRESLAG EN BARRIERE FOR Å PLANTE?	31
8.5	HVILKEN MOTIVASJON GIR SAMFUNNET TIL Å PLANTE?	33
8.6	SKOGEIERS EGEN KOMPETANSE.	34
8.7	OPPFØLGING FRA TØMMERKJØPER.....	36
8.8	HAR DET VÆRT MANGEL PÅ PLANTER ELLER ARBEIDSKRAFT TIL Å PLANTE?	38
9	DISKUSJON	40
9.1	MANGE FELT ER PLANTET ETTER FORYNGELSESRISTEN	40
9.2	SKAL MAN VENDE MED Å PLANTE FOR Å REDUSERE FAREN FOR ANGREP AV GRANSNUTEBILLER?	40
9.3	SKADER FRA HJORTEVILT.....	42
9.4	ALT FOR MYE SKOGAREAL BLIR BRUKT TIL ANDRE FORMÅL	42
9.5	OPPFØLGING AV SKOGEIERNE.....	42
9.6	TRESLAG.....	43
9.7	SAMFUNNETS PÅVIRKNING	43
1	VEDLEGG 1 - SPØRSMÅLENE	44

1 Innledning

Landbruksdirektoratet har ansvaret for den årlige resultatkartlegginga, som skal gi en oversikt over tilstand og utviklinga i hogstfelt på landsnivå. Tall på fylkesnivå og enkeltår gir for lite tallmateriale til å si noe sikkert om utviklinga på fylkesnivå. Det blir trukket ut et tilfeldig utvalg på ca 1 300 – 1 400 hogstfelt avhengig av hogstaktivitet og fra 3 år gamle hogstfelt. Kommunene sine skogansvarlige har hovedansvaret for gjennomføring av feltkontrollen. Resultatene viser at en god del hogstfelt ikke plantes til etter hogst og feltene er heller ikke tilrettelagt for naturlig foryngelse. I tillegg er det utilfredsstillende tetthet på foryngelsen på en stor andel av feltene som er forynget.

Svikt i foryngelse av hogstfeltene er dårlig ressursforvaltning, og vil ikke gi den skogproduksjonen og det CO₂-opptaket vi ønsker og trenger. Det vil også gå ut over kvaliteten på skogen som også påvirker både verdiskaping og klimanytte. Etter skogloven er det plikt til å forynge etter hogst. Når man velger en åpen hogstform, som er det langt vanligste i dag, er det behov for å plante for å sikre foryngelse med egnet produksjonstreslag. Planting skal gjøres på en god måte og på rett tidspunkt, uten at det er noe generelt fasitsvar på hva som er rett tidspunkt. Manglende eller dårlig foryngelse gir redusert produksjon, og dermed CO₂-opptak, helt fram til neste foryngelseshogst om 70-100 år. Først da er det mulig å rette opp i feilen.

Kommunenes skogfunksjonærer, som utfører registreringene i resultatkartlegginga, kommer til at foryngelsesplikten etter skogloven kun oppfylles på 78 % av hogstarealet ved siste gjennomgang. Landbruksdirektoratet skriver i sin rapport: «Fra 2019 til 2020 ser vi en nedgang på 1,2 prosent.» Videre: «Tendensen er at foryngelsesplikten i mindre grad vurderes å være oppfylt på Vestlandet fra Rogaland til og med Møre og Romsdal.» Mengden ikke foryngede felt har ifølge resultatkartleggingen ligget på et altfor høyt nivå over mange år. [Se hele rapporten om resultatkontrollen i 2002 her.](#)

Figur 1 Prosentvis arealfordeling av om foryngelsesplikten er oppfylt tre år etter hogst for registreringsåret 2020. Kilde Landbruksdirektoratet.

1.1 Høring på skjerpet foryngelseskrav

Regjeringen ønsker å styrke nyplantingen etter hogst. Landbruks- og matdepartementet har et forslag om endring av forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om bærekraftig skogbruk på høring høsten 2022. Målet med endringene er å styrke arbeidet med foryngelse etter hogst, slik at langsiktig skogproduksjon og CO₂-opptak øker.

Forslaget vil legge til rette for at skogforyngelse skjer med de treslag som utnytter vekstforholdene best på den enkelte lokalitet, samtidig som det er rom for et variert og mangfoldig skogbilde.

«Disse endringene skal bidra til at flere skogeiere setter skogarealet raskt tilbake i produksjon etter hogst», sier landbruks- og matminister Sandra Borch. «Endringene skal også gjøre det lettere for kommunene å følge opp skogeiere som ikke gjør jobben sin. God foryngelse etter hogst er viktig både for at skogen skal levere materialer og råstoff i fremtida, men også for at den skal bidra i klimaarbeidet ved å ta opp mest mulig CO₂», sier Borch.

Forslaget innebærer at skogeiers plikt til å foryngelse etter hogst tydeliggjøres, bl.a. ved at det innføres krav om godkjenning av foryngelse med andre treslag der det tidligere har stått barskog. Videre vil bare bartrær bli regnet som tellende treslag etter lovens minstekrav til plantetetthet.

Denne undersøkelsen kan fungere som et godt innspill til dette arbeidet.

Foto: FotoKnoff/WoodWorks!

2 Konklusjoner og anbefalinger

Årsakene til at det ikke blir plantet tilstrekkelig etter hogst er mange og sammensatt. Vi har kommet til følgende **momenter som kan være med på å forklare manglende planting**:

1. Hogstarealet er omdisponert til annen bruk. Omdisponering til beite er viktigst, deretter oppdyrking og til sist nedbygging, til sammen 37 % av hogstfeltene i undersøkelsen er omdisponert. Av arealet som skal dyrkes opp eller bygges ned er det aller meste godkjent omdisponert, mens kun rundt halvparten av det som er tenkt brukt til beite er godkjent som grunnlag for beitetilskudd ved intervju tidspunktet.
2. 12 % av feltene i undersøkelsen blir oppgitt av skogeier å skulle forynges naturlig. Men kun 60 % av disse oppgir at det er gjort tiltak for å oppnå naturlig foryngelse.
3. Det går lang tid mellom hogst på den enkelte eiendom.
4. Rundt halvparten av respondentene i undersøkelsen, som altså er skogeiere med felt som er registret ikke å være plantet, oppgir at kommunen ikke har tatt kontakt for å få dem til å plante. De mener også det har vært lite oppfølging fra tømmerkjøper etter hogsten.
5. Mange skogeiere har en dårlig opplevelse knytta til hogsten, også med tanke på det økonomiske utbyttet.
6. 49 % av respondentene oppgir at planting ikke var en del av kontraktsforhandlingene rundt hogsten.
7. Nesten 40 % oppgir at de ikke plantet fordi de ikke ønsket det treslaget som ble hogd, som vanligvis var en granart. Rundt 30 % ønsket ikke barte av hensyn til landskapet, mens 20 % ikke ønsket barte av hensyn til det biologiske mangfoldet.
8. Rundt 20 % mener arealet er så vanskelig å forynge at det ikke er verdt å prøve planting. Konkurrerende vegetasjon og beiting fra hjortevilt oppgis som de viktigste årsakene.
9. 37 % mener det ikke er motiverende å forynge etter hogst når storsamfunnet ikke verdsetter skogbruk høyere enn i dag.

Anbefalte tiltak

1. Generelt sett stort behov for god veiledning, ulike informasjonstiltak og beslutningsstøtte overfor skogeierne.
2. Avtale om hogst; bedre kommunikasjon og forventningsavklaring i forkant av hogst. Sammen vurdere om det er rett hogsttidspunkt for å få mest ut av skogen. Hva kan skogeier forvente angående for eksempel tid for hogst, miljøhensyn, utseende etter hogst, oppussing av sporskader og skader på veier, behov for planting og videre stell av feltet. Økonomisk resultat, skattefordel og nødvendig skogfondstrekk må avklares.
3. Tydeligere avtale om planting i fob med hogstoppdrag. Følge bedre opp skogeiere som skal stå for planting sjøl.
4. Kommunene må være mye «tydeligere» mht foryngelsesplikten og følge tettere opp. Mer og bedre veiledning. Til dette trengs kompetanse og kapasitet i kommunene.
5. Statsforvalteren bør få virkemidler til å følge opp kommunene.
6. Kommunene og statsforvalterne bør få effektive verktøy for effektiv oppfølging og oversikt over hogstarealet det enkelte år. Kartfesting av hogst koplek opp mot ØKS og data fra hogsten, treslag og volum, vil være et godt hjelpemiddel.
7. Bedre kommunikasjon og rutiner mellom offentlige myndigheter, først og fremst kommunene, og næringsaktørene.

8. Kunnskapsbasert veiledning rundt hva som er riktig plantetidspunkt etter hogst. Generelt bør hogstareal settes i ny produksjon så raskt som mulig.
9. Lage gode kontrollrutiner for oppfølging av plantefelt, både suppleringsbehov og ungskogpleie/konkurrerende vegetasjon.
10. Det bør jobbes aktivt for å unngå at så mye skog omdisponeres til andre formål, som fører til avskoging.
11. Det bør jobbes aktivt for å unngå at så mye skog omdisponeres til beite:
12. Utforme et bedre regelverk og tydeligere veiledning for omdisponering av skogareal til beite; mht bl.a. tidsfrister og kontrollsystem.
13. Endring i bruken av tilskudd som stimulerer til omdisponering av skogareal til beite.

Vi mener skogmyndighetene og næringa sjøl kan ta tak i flere av disse forholdene for å bedre situasjonen.

3 Prosjektmål

Prosjektet Framtidsskogen har hatt som mål å finne årsaker til at såpass store arealer ikke plantes til etter hogst. Dette for at man både fra offentlig og privat hold skal kunne sette inn målrettet innsats for å bedre situasjonen.

Gjennom prosjektet ble det først gjennomført dybdeintervju med sentrale personer i skogforvaltninga og hos private skogaktører. Det er laget en egen rapport for den delen av prosjektet. Erfaringene fra dette arbeidet ble brukt i utforminga av spørsmål og opplegg for den kvantitative intervjuundersøkinga, som var målretta mot skogeiere som har hogd tømmer, men der det ikke er registrert planting tre år etter hogst.

4 Metode

Hogstfeltene som danner grunnlag for undersøkelsen skulle være minst tre år gamle, for at tida for foryngelsesplikt skulle være ute. Vi valgte å hente ut skogeierlister over en treårsperiode, for å få en større mengde å gjøre uttrekk fra for å redusere faren for tilfeldigheter ett enkeltår og få brukbar datamengde i alle fylkene. Vi brukte de tre nyeste aktuelle årene; som er hogst utført i 2016, 2017 og 2018 (hogstfelt fra 2018 var tre år i 2021, som er siste hele år før undersøkelsen ble gjennomført).

Statsforvalteren i hvert fylke tok ut liste fra skogfondssystemet over skogeiere der det var registrert hogst, men ikke planting tre år etter den aktuelle hogsten. Alt omsatt tømmer blir registrert i skogfondssystemet, og planting vil også bli registrert i forbindelse med [bruk av skogfond](#) og søknad om tilskudd.

Det var ingen vekting av hogstvolum ved utvelgelse av intervjuobjekt, alle på lista hadde lik sjanse for å bli kontaktet, uavhengig av hvor mye tømmer de hadde tatt ut. Mange skogeiere har tatt ut relativt lite virke. Utvalg av skogeiere som ble kontaktet ble gjort ved å sortere skogeierlistene tilfeldig i hvert fylke og kontakte skogeierne fra toppen av den tilfeldig sorterte lista. Intervju i det aktuelle fylket ble avsluttet når det var gjort en brukbar innsats for å få kontakt med skogeiere på lista, eller når vi vurderte å ha tilstrekkelig mengde svar.

Vi valgte å gjennomføre undersøkelsen som telefonintervju for å øke antall svar. Det var mange spørsmål vi hadde lyst til å stille, men for å holde tida på intervjuet nede, ble omfanget begrenset til det aller viktigste. Vi ønsket at de som intervjuet hadde noe kunnskap om skog, ettersom en del av spørsmålene var relativt faglige, mens vi ikke kunne forvente at respondentene var fagkyndige. Det kunne derfor være behov for noe forklaring, uten at dette skulle påvirke respondentene. Dette var en medvirkende årsak til at vi valgte å bruke telefonintervju. Prosjektleder og fem studenter ved NMBU og Universitet Nord gjennomførte intervjuene som sommerarbeid.

5 Spørsmålene

Spørsmålene var delt i to deler; del 1 hentet inn noe grunnleggende informasjon, mens del 2 kun dreide seg om årsaker til at det ikke var plantet. Del 1 skulle gjennomføres for alle respondenter. En del mulige svar i del 1 gjorde at det ikke var aktuelt å gå videre til del 2. Det gjaldt dersom tømmeret kom fra en tynningsdrift, arealet var tilplantet uten at det hadde blitt registrert, eller hvis arealet skulle benyttes til beite, oppdyrking eller bygges ned. Noen intervju ble feilaktig avsluttet umiddelbart etter at det ble avklart at arealet ikke var aktuelt for planting på grunn av en av de foran nevnte årsakene. De påfølgende spørsmålene i del 1 ble derfor ubesvart. Dette har ikke betydning på resultatet, men har gitt litt færre svar på de siste spørsmålene i del 1.

Se spørsmålene i vedlegg.

6 Intervjuet og registrering av svar

Skogeierlistene inneholdt følgende informasjon: Kommune, skogeiers navn og adresse, kontroll år (= tre år etter hogst), omsatt hogstkvantum, og for noen fylker størrelse på eiendommens skogfond. Intervjuerne søkte opp skogeiers telefonnummer, sendte en varslings-melding på SMS med veldig kort informasjon om prosjektet og seg sjøl, og at vedkommende ville ringe i løpet av noen dager. Når man oppnådde kontakt og skogeier var villig til å la seg intervju, ble svarene fortløpende lagt inn under intervjuet i et felles Google-skjema, der svarene ble lagra automatisk.

Det var ingen kobling mellom skogeierlista og svarene, slik at det ikke på noen måte skal være mulig å spore personer. Vi tok ikke med spørsmål om kjønn og la inn alder som intervaller for ytterligere å hindre at det skulle være noen mulighet til å finne fram til respondenter. Etter fullført intervju ble skogeierlistene slettet/makulert.

Kun private skogeiere er med i undersøkelsen.

Nesten alle skogeiere vi oppnådde kontakt med var villig til å svare og var positive til å bli spurt, men det ble ikke ført statistikk over dette. Det er derfor ikke noe skjevt utvalg i besvarelser i forhold til listene over skogeiere. Noen få ønsket ikke å svare på alle spørsmålene, og en del spørsmål var irrelevante for flere av respondentene og det ble derfor ikke registret svar på disse, noe som forklarer litt varierende antall svar bak resultatet i det enkelte spørsmål.

Antall respondenter i hvert fylke er et resultat av hvor vanskelig det var å få kontakt med skogeierne og hvilken arbeidsinnsats som ble lagt ned av intervjuerne. Det var relativt stor forskjell i hvor lett det var å oppnå kontakt med skogeierne. Det var størst utfordring med å oppnå kontakt med skogeiere i Vestland, deretter i Møre og Romsdal.

7 Resultater del 1, bakgrunnsinformasjon, med vurderinger

7.1 Generelt

Det er svært viktig å ha med i tolkningen av resultatene at respondentene i utgangspunktet er skogeiere som har hogstfelt der det ikke er registrert planting etter hogst. Det er ingen referansegruppe med skogeiere som har plantet.

Videre er det svært viktig å ha med i vurderingene at det som kommer fram i undersøkelsen er skogeiernes oppfattelse/syn/erfaringer/vurderinger. Det kan hende skogeier har forstått forskjellige forhold omkring hogsten «feil». Men det har vært et viktig poeng med undersøkelsen å få fram hvordan skogeier opplever hogsten og forhold rundt den, samt årsaker til at det ikke er plantet. Å vite hvordan skogeier oppfatter ting og tenker er, et viktig utgangspunkt for å innrette innsatsen for å bedre situasjonen.

Skogeierlistene ble hentet ut på bakgrunn av skogeiere som har hogd tømmer for salg i perioden 2016-2018 og det ikke er registrert at det er plantet i treårsperioden etter hogst. Dette gjorde at veldig mange skogeiere stod på lista sjøl om de hadde plantet, når dette var gjort mer enn tre år etter hogst. Dette var særlig tydelig i Møre og Romsdal, men også Agder. Særlig i Møre og Romsdal sa mange respondenter at de har en forståelse av at det anbefales fra veiledningsapparatet å vente minst tre år, opp mot fem år, før man planter. For de som oppga at de har plantet, ble i utgangspunktet kun svar på spørsmål i undersøkelsens del 1 registrert. Men der respondenten ønsket å gi sitt syn på spørsmål i del 2, så ble også del 2 gått igjennom. Se mer om dette under resultater fra del 2.

På spørsmålet om kommunen har tatt kontakt for å få skogeier til å plante, er det mange som svarer «nei», men at tømmerkjøper har gjort det. Noen skogeiere er ikke sikker på hvem det var som tok kontakt. Ettersom noen skogeiere blander kommunen og private aktører som har tatt kontakt, må resultatet sees på som minimumstill.

Mange skogeiere gir tydelig uttrykk for at de har et distansert forhold til drift av skogen. Hogst har derfor i mange tilfeller skjedd etter at de har blitt kontaktet av en tømmeraktør. En god del skogeiere forteller da at de har gitt oppdragstaker stor frihet til å gjennomføre skogsdrifta, med det som kreves omkring, og i mange tilfeller også plante etter hogst. De fleste er relativt nøytrale til resultatet av hogsten, noen er positive, men en god del er kritisk eller svært kritisk til resultatet. Knyttet til hogsten dreier det seg om utforminga av drifta, sporskader, tette grøfter og liknende, skade på vannressurser og graving av driftsveier, skader på skogsveier. Når det gjelder planting etter hogsten, er flere svært lite fornøyd med at dette ikke er fulgt opp, sjøl om de mener dette er avtalt. Det er tydelig at det er

stort behov for bedre avtaler, tydeligere kommunikasjon og bedre oppfølging fra tømmeraktørens side.

Hvem har stått for hogsten? Her er det en del usikkerhet blant respondentene fordi de ikke er sikker på hvilken tømmerkjøper det var, og de i noen tilfeller kun husker navnet på skogsentreprenørfirmaet. Der vi ikke veit hvilket firma de har operert for, er disse lagt inn under rubrikken «lokal skogsentreprenør». Fordelinga mellom operatørene på dette spørsmålet blir derfor ikke nøyaktig.

7.2 Forhold som er fanget opp gjennom intervju, men ikke dekkes direkte av spørsmålene og ikke kan presenteres som statistikk

Mange skogeiere oppgir at de har plantet, sjøl om de står på lista over de som ikke har plantet (se statistikk under). Vi har ingen grunn til å betvile deres opplysninger. Forklaringa er i de aller fleste tilfellene at de har plantet etter at det har gått tre år fra hogst (listene er tatt ut for skogeiere som ikke har plantet i treårsperioden etter hogst, uavhengig av om de har plantet etterpå). Dette var særlig utpreget i Møre og Romsdal der man gjerne venter til 4.-5. året før man planter. Dette fører til at resultatkartlegginga, som gjøres tredje år etter hogst, noe som i praksis ofte vil si ca 2,5 år etter hogst, ikke viser det fullstendige bildet over tilplantinga (Figur 1).

En god del skogeiere har et distansert forhold til skogen og drifta. Hogst skjer nærmest utelukkende fordi de har blitt kontaktet av tømmerkjøper/skogoperatør. De overlater i mange tilfeller alt ansvar for hogst og planting til oppdragstaker. Under kontakt i denne spørreundersøkelsen, er svaret fra flere omtrent slik: «Det er NNN (tømmerkjøper) du skulle snakket med, det er dem som veit noe om skogen min».

Ganske mange skogeiere fremmer sterk eller meget sterk kritikk av oppdragstaker, knytta til forskjellige forhold ved drifta, opprydding og oppussing av spor etterpå og/eller planting. De melder om nærmest ingen kontakt fra oppdragstaker etter hogsten (se figur 27), også i noen tilfeller der det er avtalt at oppdragstaker skal plante. Vi understreker at dette er skogeiers oppfatning, og «motparten» har ikke hatt mulighet til å motgå eller forklare.

En del skogeiere er på den annen side veldig fornøyd med hogsten, plantinga og annen oppfølging, sjøl om antallet som uttrykker dette er lavere. Det er vel lettere å klage enn å rose!

7.3 Grunnleggende tall

Svar fra 473 respondenter er med i beregningene fra undersøkelsen. Antallet respondenter varierer en god del mellom fylkene, noe som må tas med i vurderingen av hvor sikre resultatene er på fylkesnivå. Særlig for Troms og Finnmark er antallet lavt. Det er utelatt noen få feilregistreringer og ufullstendige svar.

2 456 skogeiere stod på listene vi fikk fra Statsforvalterne. Fordelingen mellom fylkene går fram av tabell 1. Det var vanskelig å oppnå kontakt med mange av skogeierne, til tross for forhåndsvarsel på SMS og 3-4 oppringninger. Erfaringer fra kommunenes arbeid med oppfølging av foryngelsesplikten

tilsier at det er en liten andel skogeiere det er vanskelig å få tak i. Det er grunn til å anta at dette også er tilfellet for denne undersøkelsen. Det kan skjule seg spesielle årsaker til at denne gruppen ikke svarer, som kan ha sammenheng med manglende foryngelse.

Når vi oppnådde kontakt, var det kun noen få som ikke ønsket å svare på undersøkelsen. Antallet er så lavt at vi mener dette ikke har ført til noe skjevt utvalg av respondenter.

Fylke	Antall skogeiere på liste fra Statsforvalteren	Antall respondenter	Andel respondenter av potensielle, %
Agder	541	147	27
Rogaland	166	64	39
Vestland	553	35	6
Møre og Romsdal	414	60	14
Trøndelag	666	114	17
Nordland	99	44	44
Troms og Finnmark	17	9	53
Sum	2 456	473	19

Tabell 1 Antall skogeiere som er registrert med hogst, men der det ikke er registrert planting tre år etter (foryngelsesfristen etter loven) i kystskogfylkene for hogst gjennomført i årene 2016, 2017 og 2018. Dette utgjør potensielle respondenter. Antall respondenter vi oppnådde kontakt med og fikk svar fra i hvert fylke er også ført opp, og det er beregnet en andel respondenter av potensielle. Dette kan ikke sees på som en svarprosent, for nesten alle vi fikk kontakt med svarte på undersøkelsen. Lav andel respondenter av potensielle i Vestland, kommer av at det var spesielt vanskeligst å oppnå kontakt der.

For tynningsfelt, areal der det var plantet, der det skal forynges naturlig, areal som skal brukes til beite, dyrkes opp eller bygges ned gikk vi i utgangspunktet ikke videre med spørsmål om årsaker til at det ikke var plantet i del 2. (Se unntak fra dette under). Av de 473 respondentene falt derfor tallet helt ned til 51 (11 %) som hadde felt der det faktisk skulle vært plantet, men dette ikke var gjort.

Det betyr at sjøl om utvalget av respondenter var målrettet mot felt som ikke var forynget, ble tallet på felt som faktisk skulle vært forynget noe lavt, og vi får et litt tynt materiale til å svare godt på årsakene til at disse feltene ikke er plantet. 37 % av feltene i undersøkelsen er ikke lenger skogareal. Flere respondenter som ikke manglet å plante ønsket likevel å svare på noen av spørsmålene i del 2, for eksempel ut fra opplevelser omkring skogsdrifta eller bakenforliggende årsaker til at de har valgt å bruke arealet til andre formål. Som eksempel på det siste kan nevnes massivt hjortebeite som skogeier mener gjør det svært vanskelig å få opp ny skog, og har da valgt å lage beite.

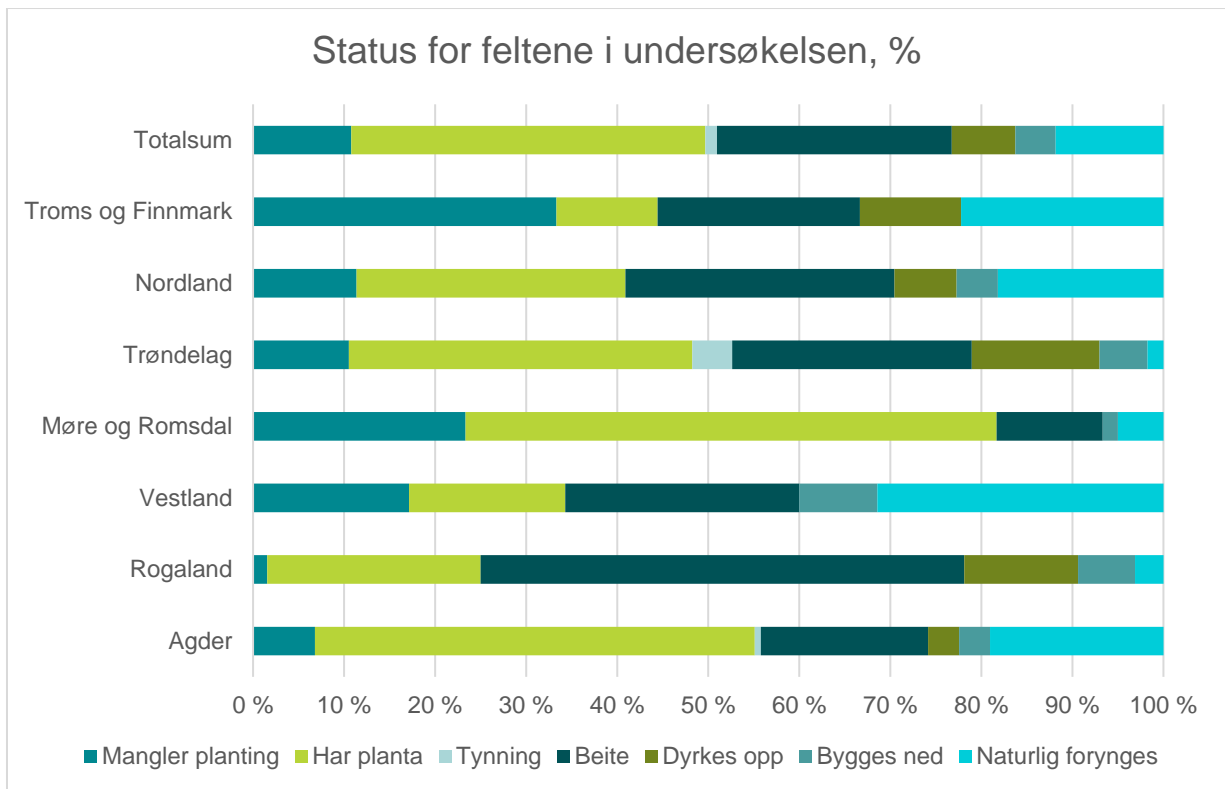
Det er registrert hvilken kommune skogeiendommen ligger i. Men i behandlingen av dataene har vi ikke gått lenger ned enn til fylkesnivå, ettersom antall respondenter er ganske lavt for flere kommuner.

Fylke	Mangler planting	Er plantet til	Tynning	Beite	Dyrkes opp	Bygges ned	Naturlig forynges	Plantet / ikke aktuelt å plante	Ikke lenger skogareal	Antall respondenter
Agder	7	48	1	18	3	3	19	93	25	147
Rogaland	2	23	0	53	13	6	3	98	72	64
Vestland	17	17	0	26	0	9	31	83	34	35
Møre og Romsdal	23	58	0	12	0	2	5	77	13	60
Trøndelag	11	38	4	26	14	5	2	89	46	114
Nordland	11	30	0	30	7	5	18	89	41	44
Troms og Finnmark	33	11	0	22	11	0	22	67	33	9
Samlet	11	39	1	26	7	4	12	89	37	473

Tabell 2 Skogeiernes svar på status på intervju tidspunktet for de feltene som inngår i undersøkelsen i % av alle svar (473). 37 % av feltene er ikke lenger skogareal. 33 % skal brukes til beite eller dyrkes opp. 12 % oppgir de skal forynge arealet naturlig. 11 % av feltene mangler å bli plantet.

Foto: Rune Saurset

Figur 2 Prosentvis fordeling av de 473 respondentenes svar på status på det aktuelle hogstarealet ved intervju tidspunktet, om arealet fortsatt mangler å bli plantet, er tilplantet, det var en tynningshogst, skal brukes til hhv beite, oppdyrking eller bebygges, eller om det skal forynges naturlig.

Foto: Helge Kårstad / Skognæringa Kyst

7.4 Omdisponering av arealet

Det er kjent at store arealer omdisponeres fra skog til andre formål. Forut for en slik omdisponering blir skogen hogd, slik at vår undersøkelse fanger opp slik omdisponering. Av feltene som inngår i undersøkelsen ender hele 37 % opp med å ikke lenger være skog etter hogsten. Dette er uholdbart mye, og det må gjøres noe for å bevare arealene til skogproduksjon. Mye skog fredes i tillegg etter naturmangfoldloven.

Fylke	Respondenter	Beite/dyrkes/bygges ned	%
Agder	147	37	25
Rogaland	64	46	72
Vestland	35	12	34
Møre og Romsdal	60	8	13
Trøndelag	114	52	46
Nordland	44	18	41
Troms og Finnmark	9	3	33
Totalsum	473	176	37

Tabell 3 Oversikt over antall og andel hogstfelt der skogeier oppgir at arealet er omdisponert enten til beite, oppdyrking eller nedbygging i en eller annen form.

Skog som produksjonsareal har svært lite beskyttelse i lovverket, og er den arealtypen det er lettest å ta i bruk til andre formål. Det er krav om godkjenning før oppdyrking eller nedbygging, mens for bruk til beite skjer godkjenningen kun ved at arealet godkjennes som grunnlag for tilskudd. For nedbygging og oppdyrking oppgir nesten alle respondentene at tiltaket er godkjent. For bruk til beite oppgir 45 % at arealet ikke er godkjent som grunnlag for areal- og beitetilskudd. Dette er en stor andel, men kan komme av at det tar noe tid å få etablert et beite som godkjennes. Men feltene i undersøkelsen er fra 4-6 år gamle, så man skulle forvente dette burde være på plass.

	Godkjent	Ikke godkjent	Veit ikke	Sum svar
Beite	58 (50 %)	45 (33 %)	16 (14 %)	119
Dyrkes opp	30 (97 %)	2 (6 %)		32
Bygges ned	21 (100 %)			21

Tabell 4 I hvilken grad er omdisponeringen godkjent? Antall hogstfelt fordelt på type omdisponering, med andel i % av svar på spørsmålet i parentes.

7.5 Naturlig foryngelse

58 felt av de totalt 473 i undersøkelsen oppgir at feltet skal forynges naturlig, noe som tilsvarer 12 %. Fordelingen av disse feltene sees i tabell 5. Det må være lov å stille seg litt skeptisk til om dette er veloverveid og en god foryngelsesmetode på en såpass stor del av feltene i dette området. Særlig virker det i overkant at 31 % av feltene i Vestland skal egen seg for naturlig foryngelse. Når man ser på i hvilken grad det er gjort aktive tiltak for å få til naturlig foryngelse, så fremmer det ikke troen på at det er en velfundert strategi; kun 60 % svarer at de har gjort aktive tiltak.

	Skal forynges naturlig	I % av alle respondenter
Agder	28	19
Rogaland	2	3
Vestland	11	31
Møre og Romsdal	3	5
Trøndelag	3	3
Nordland	8	18
Troms og Finnmark	3	33
Totalt	58	12

Tabell 5 Antall felt som er oppgitt å skulle forynges naturlig fordelt på fylke. Det vises også hvor stor andel dette utgjør av alle 473 respondenter (473).

Er det gjort aktive tiltak for å oppnå naturlig foryngelse?	Ja %	Nei %
Agder	75	25
Rogaland	50	50
Vestland	45	55
Møre og Romsdal	67	33
Trøndelag	100	0
Nordland	25	75
Troms og Finnmark	33	66
Totalt	60	40

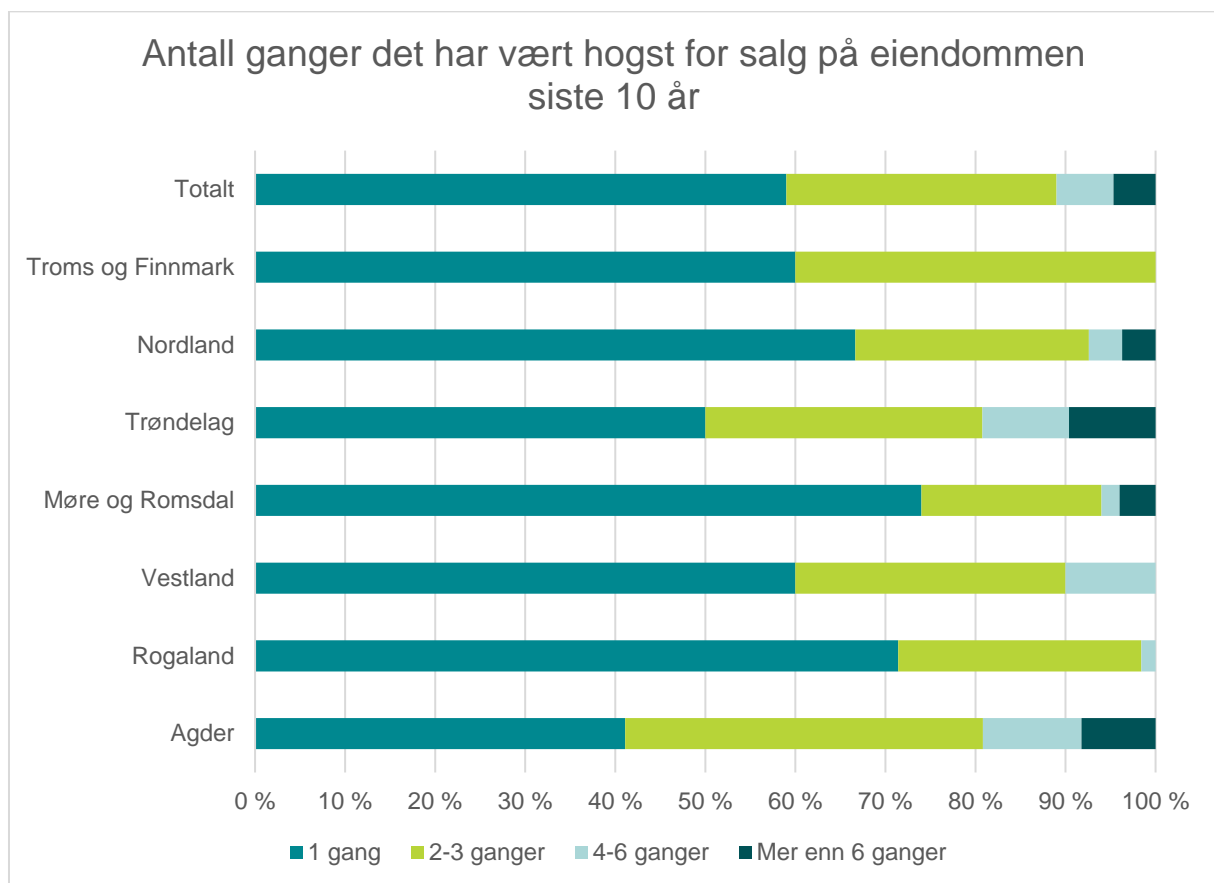
Tabell 6 I hvilken grad er det gjort aktive tiltak for å oppnå naturlig foryngelse på de feltene der det er svart at feltet skal forynges naturlig? Oppgitt som % av feltene som skal forynges naturlig (58).

7.6 Skogeier og eiendommen

Det viktigste funnet i denne delen av undersøkelsen er hvor sjeldent det foretas hogst på de fleste eiendommene. 59 % svarer at det kun har vært hogst av tømmer for salg en gang de siste 10 årene. 30 % oppgir at det har vært hogst 2-3 ganger de siste 10 årene. Dette indikerer flere ting:

1. Skogeier opparbeider ingen rutine og kompetanse rundt hogst og planting. Hver hogst blir en enkeltstående hendelse, og det er ingen grunn til å sette seg inn i forhold som har med fagområdet å gjøre. Skogeier vil i mange tilfeller være avhengig av veiledning og sette bort oppdrag.
2. Ved sjeldne hogster vil hver hogst bli større. Mange av hogstene i undersøkelsen er små, men det er også mange skogeiere som har tatt ut betydelige mengder skog. Det å skulle forynge feltet vi da lett kunne framstå som en uoverkommelig oppgave. Skal familien gjøre det sjøl, må det settes av betydelig tid på rett tidspunkt. Settes oppdraget bort, vil det kunne oppleves som dyrt, særlig dersom det ikke er satt av nok skogfond. I tillegg er mange ikke kjent med tilskuddsordningene, slik at dette ikke vil virke som den positive stimulansen det er ment å være (se eget punkt om dette).

7.6.1 hogst for salg siste 10 år

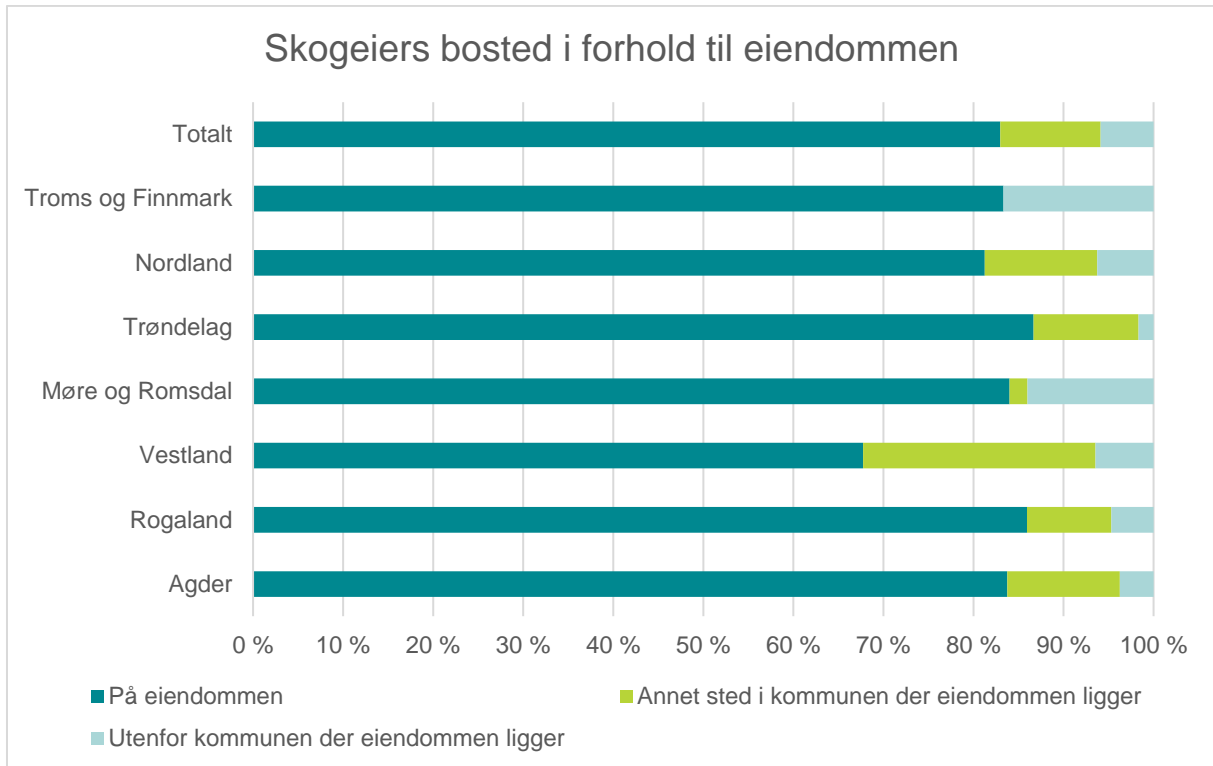

Figur 3 59 % av respondentene svarer at det kun har vært hogst av tømmer for salg på eiendommen en gang de siste 10 årene. 30 % oppgir at det har vært hogst 2-3 ganger de siste 10 årene. Sjeldne hogster gjør at hver hogst blir større og skogeier opparbeider i ikke erfaring og kompetanse rundt å utføre hogst og etterfølgende planting. Man kan tenke seg det krever mer å forynge et stort hogstareal enn et mindre.

7.6.2 Skogeiers bosted

83 % av skogeierne i undersøkelsen oppgir at de bor på eiendommen. Resultat er ikke så nyttig, når vi ikke har en kontrollgruppe å sammenlikne med. Andelen som bor på eiendommen vurderes å være ganske høy.

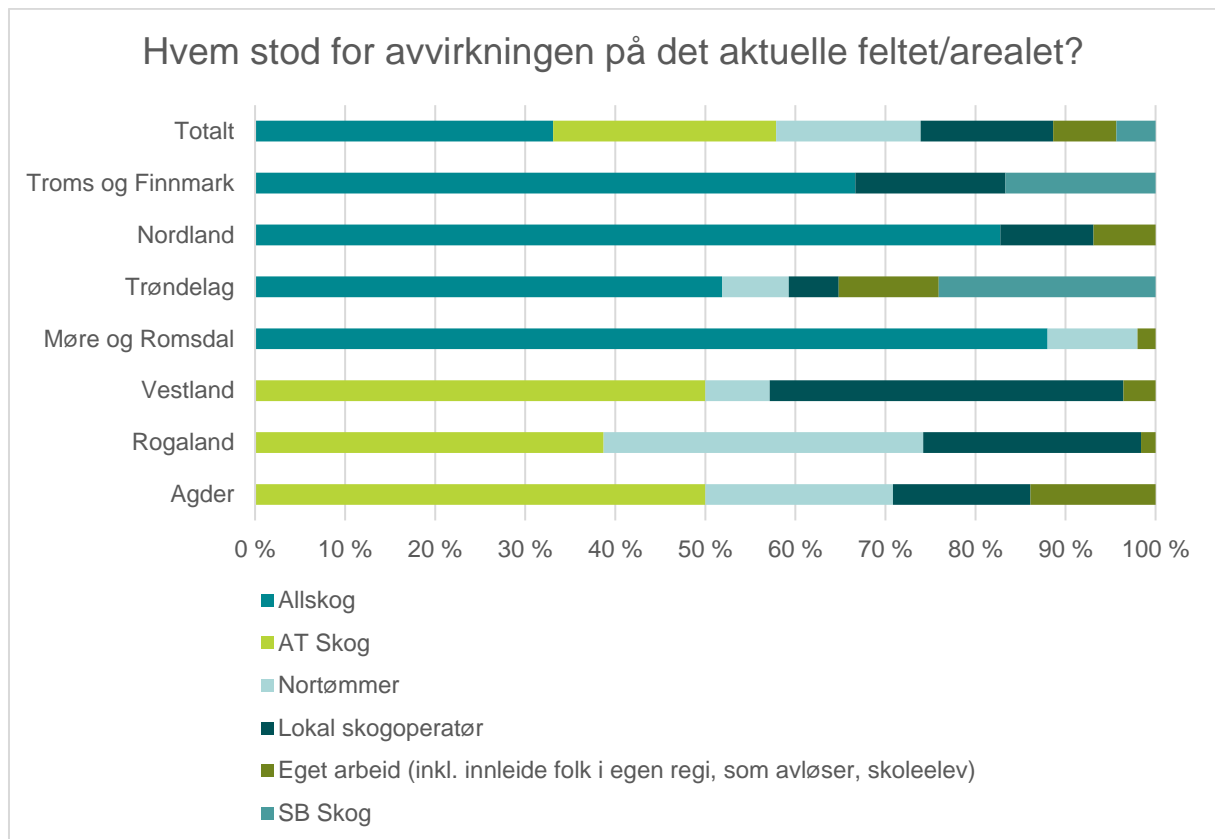
Figur 4 Skogeiers bosted i forhold til eiendommen der hogsten er foretatt. Svært mange bor på eiendommen.

Foto: Arne Steffenrem

7.6.3 Hvem stod for avvirkingen

Hvem som har stått for hogsten har for så vidt ikke så mye direkte med planting å gjøre. Men ettersom planting skal avklares i forbindelse med avtale om hogst, er det nyttig å vite hvem som var ansvarlig for hogsten. Skogeiers opplevelse av hogsten kan også ha virkning på interessen for å plante (se mer om det under). Det mest interessante i resultatet på dette punktet, er nok fordelinga mellom aktører i de forskjellige fylkene. Allskog er ganske dominerende fra Møre og Romsdal og nordover. AT Skog er ikke fullt så dominerende fra Vestland og sørover, her kommer Nortømmer og lokale operatører inn i større grad.

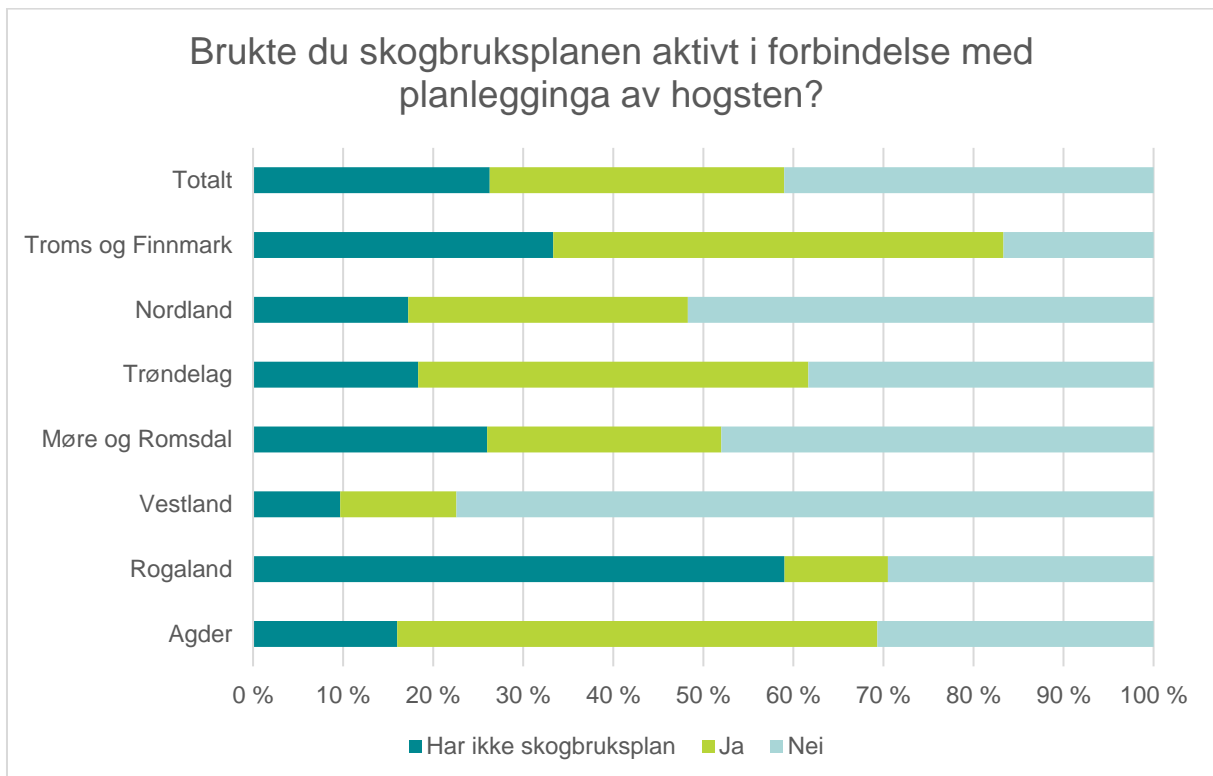

Figur 5 Hvem har stått for hogsten? For hele områder er Allskog størst med 33 % av feltene, deretter følger AT Skog med 25 % og Nortømmer med 16 %. Sekkeposten «Lokal skogoperatør» inneholder mest små lokale aktører og noen tilfeller der skogeier kun kjente navnet på entreprenøren og mente denne stod ansvarlig for drifta, uten at det nok er helt riktig. SB Skog har en lav andel med 4 %, mens 7 % er egenaktive. I denne oversikten er det imidlertid mer interessant å se på fordelingen mellom fylkene.

7.6.4 Bruk av skogbruksplan

Vi var interessert i om skogeierne brukte skogbruksplanen i forbindelse med planlegging av drifta. Ettersom skogeier oftest ikke er særlig involvert i planlegginga av drifta, blir svarene på dette punktet ikke særlig gode. Vi måtte dessuten hatt en referansegruppe for å få noe særlig ut av resultatet. Mange skogeiere var ikke sikker på om de har plan. Svarene viser at det er flere (41 %) som ikke

brukte skogbruksplanen i planlegginga enn de som gjorde det (33 %), mens 26 % oppgir at de ikke har plan.

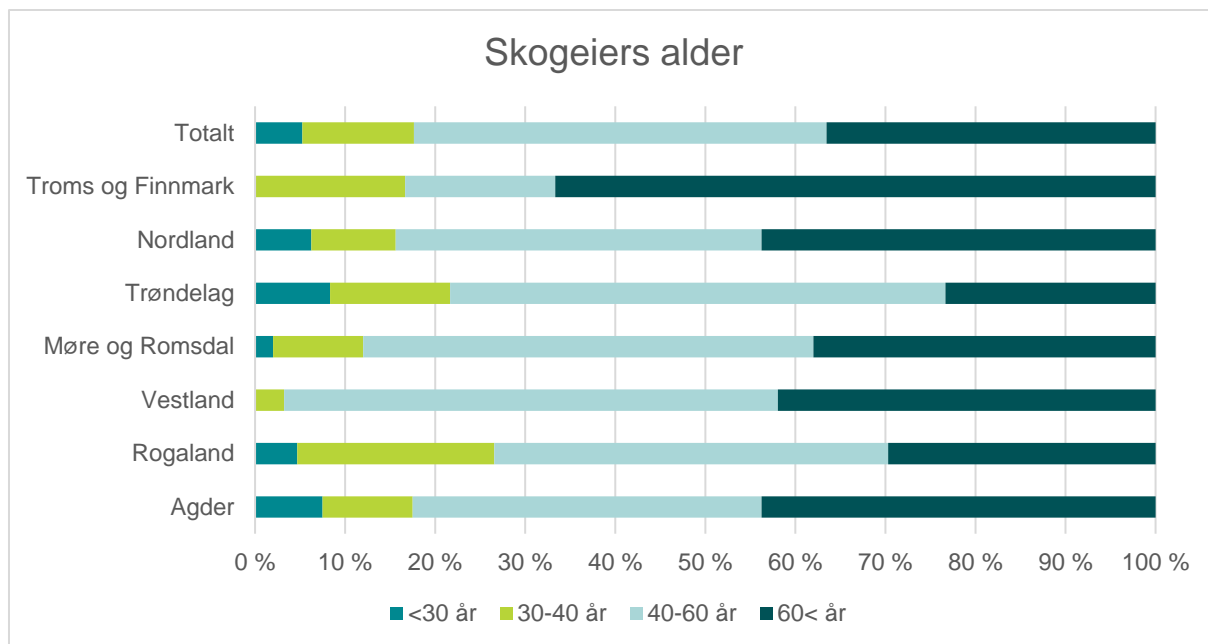
Figur 6 41 % av de spurte skogeierne oppgir at de ikke brukte skogbruksplanen i planlegginga av den aktuelle skogsdrifta. 33 % sier de brukte planen aktivt, mens 26 % oppgir at de ikke har plan. I mange tilfeller er det oppdragstaker som står for planlegginga av drifta, slik at skogeier ikke er så involvert. Resultatet må vurderes i dette lys.

Foto: Allskog

7.6.5 Skogeiers alder

Vi spurter etter skogeiers alder. Svarene på dette spørsmålet forventes å være korrekte. Men uten referansegruppe gir heller ikke dette resultatet så mye kunnskap om hvorfor det ikke er plantet. Det er likevel interessant å ha som bakgrunnsinformasjon, og registrere at det som forventet er høy gjennomsnittsalder. 83 % er eldre enn 40 år, kun 12 % er mellom 30 og 40 år og 5 % under 30 år. Det er ikke veldig store forskjeller mellom fylkene, men Troms og Finnmark skiller seg litt ut ved å ha en noe større andel eiere som er over 60 år enn de øvrige fylkene.

Figur 7 Fordeling av skogeiers alder. 83 % er eldre enn 40 år, kun 12 % er mellom 30 og 40 år og 5 % under 30 år. Det er ikke veldig store forskjeller mellom fylkene, men Troms og Finnmark skiller seg litt ut ved å ha en noe større andel eiere som er over 60 år enn de øvrige fylkene.

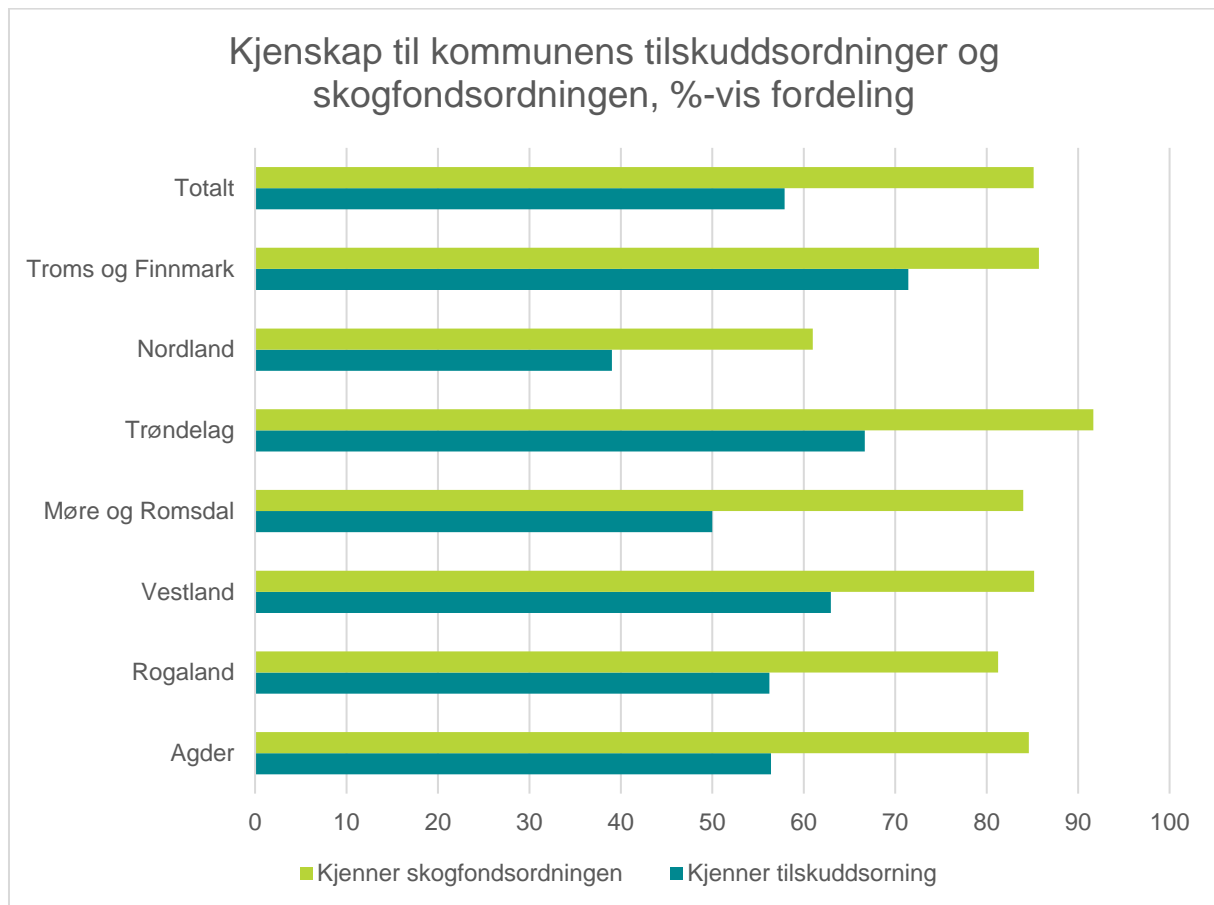
7.7 Kommunen

Kommunene er skogmyndighet i første instans, forvalter tilskuddsmidler og har delegert flere forvaltningsoppgaver. De har dessuten en viktig rolle innen veiledning.

I hvilken grad kjenner skogeierne til kommunens tilskuddsordning for planting? Vi spurte kun om de kjente til tilskuddsordningen, og la ikke inn noen grad av kjennskap. Totalt sett svarer 58 % av de spurte skogeierne at de kjenner til tilskuddsordningen for planting. Kjennskapet ser ut til å være størst i Troms og Finnmark med 71 %, mens nabofylket Nordland er lavest med kun 39 %. Det er imidlertid kun 7 respondenter fra Troms og Finnmark som har svart på dette spørsmålet. Det er noe overraskende at et såpass tungt skogdistrikt som Trøndelag kommer ut med så lav kjennskap til tilskudd til planting som 67 %.

Skogfundsordningen kan være litt krevende å forstå. Men på spørsmål om kjennskap til denne ordningen, viser det seg at den er betydelig mere kjent blant skogeierne enn tilskudd til planting.

Totalt sett kjenner 85 % til den. Kjennskapen er relativt lik i alle fylkene, bortsett fra Nordland, der kun 61 % kjenner til den.

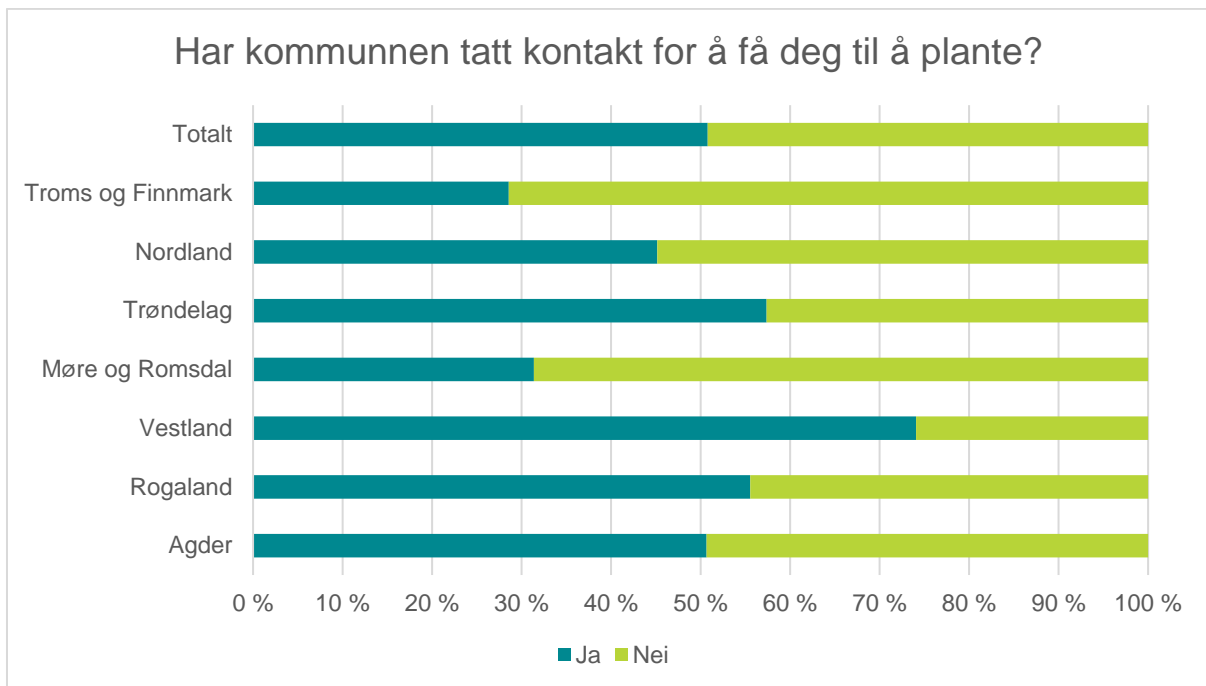

Figur 8 Figuren viser hvor stor andel av de spurte skogeierne som kjenner til hhv kommunens tilskuddsordning for planting og skogfondsordninga. Det viser seg at skogfondsordninga er en god del bedre kjent enn tilskudd til planting, hhv 85 % mot 58 %. 316 respondenter på dette spørsmålet.

Skogmyndighetene har ganske god oversikt over avvirkningsvolumet hos den enkelte skogeier, fordelt på år. Når det søkes tilskudd og eller skogfond til planting, blir dette registrert. På den måten har man ganske god oversikt over hos hvilke skogeiere det er dårlig samsvar mellom hogst og planting. Kommunen har derfor god mulighet til å kontakte skogeiere som har dårlig samsvar mellom hogst og planting, og sjekke den faktiske situasjon og evt følge opp med veiledning og krav i hht skogloven, bærekraftforskriften.

Vi spurte skogeierne, som altså ikke har plantet tre år etter hogst, om kommunen har tatt kontakt for å få dem til å plante. 51 % svarer at kommunen har tatt kontakt, mens 49 % sier de ikke har hørt noe fra kommunen. En feilkilde her er at flere skogeiere ikke var helt sikre på om det var kommunen eller en representant for tømmerkjøper som hadde tatt kontakt. Antallet som har blitt kontaktet av kommunen ligger derfor trolig faktisk sett noe under 51 %.

Det er visse forskjeller mellom fylkene, der Vestland kommer best ut og Møre og Romsdal og Troms og Finnmark kommer dårligst ut (kun sju respondenter i Troms og Finnmark).

Figur 9 51 % av skogeierne sier kommunen har tatt kontaktet for å få dem til å plante på areal som er avvirket, men ikke forynget innen fristen på tre år etter hogst. Vestland kommer best ut, mens Møre og Romsdal og Troms og Finnmark kommer dårligst ut (kun sju respondenter i Troms og Finnmark). 315 respondenter på dette spørsmålet.

Foto: Helge Kårstad / Skognæringa Kyst

8 Resultater del 2; Hvorfor har du ikke plantet etter hogst?

Del 2 av undersøkelsen går direkte på å forsøke å finne årsaker til at skogeierne ikke har plantet etter hogst. Spørsmålene i del 2 ble stilt til skogeiere der del 1 ikke hadde avdekket at arealet enten var en tynningshogst, tilplantet eller skulle forynges naturlig eller ikke lenger skal være skogareal. Ut fra tabell 1 ser man at dette dreier seg om 51 respondenter.

Spørsmålene ble laget ut fra at det skulle være mulig å svare entydig. Men så er ikke verden helt slik bestandig. Ideelt sett skulle kun de 51 skogeierne som manglet å forynge arealet, og ikke skulle benytte det til andre formål, svare på spørsmålene i del 2. Men så viste det seg at det var forhold som kom fram i intervjuet som tilsa at det var naturlig å spørre om ett eller flere spørsmål i del 2 til en del av de resterende skogeierne likevel. Vi valgte da å registrere svar fra disse også. Antall svar i denne gruppen varierer noe fra spørsmål til spørsmål, fra rundt 40 til rundt 100, fordi de ønsket å svare på spesifikke forhold. I behandlingen av svarene er de to gruppene skilt; «Gruppe 1; de som skulle plantet» og «Gruppe 2; resten som svarte på del 2». Forskjellene i svar er ikke store mellom de to gruppene.

De skogeierne som har svart på spørsmål om tema i del 2, uten at de mangler å plante, gjorde det fordi det var spesielle grunner. Det kan være en dårlig opplevelse omkring hogsten, spesielle problemer med foryngelse eller tanker om treslag som har gjort at de har valgt å bruke arealet til et annet formål.

Ettersom antallet respondenter på det enkelte spørsmål er betydelig lavere i del 2, har vi valgt å kun presentere resultatene samlet og ikke fylkesfordelt. Med to grupper blir det mange varianter av resultater. Vi gir likevel noen kommentarer på fylkesvise resultater der det er noe å bemerke. Vi har valgt å kun omtale resultatet for de 51 skogeierne som mangler å plante, dersom det ikke er noe spesielt å bemerke mht de øvrige svarene, som leseren kan studere i figurene.

Spørsmålene i del 2 er utformet som påstander, som respondentene skulle ta stilling til og poengsette fra 1-5, ut fra denne poengskalaen for hvor godt påstanden stemmer med deres «situasjon/tilfelle»: 1 = stemmer ikke, 2 = stemmer litt, 3 = kan stemme, 4 = stemmer godt og 5 = stemmer meget godt. Uaktuelt var også et alternativ.

I behandlingen av resultatene har vi valgt å gruppere svarene for å få tydeligere resultater. 1 = stemmer ikke og 2 = stemmer litt er slått sammen, 3 = kan stemme er holdt for seg sjøl, og 4 = stemmer godt og 5 = stemmer meget godt er slått sammen.

8.1 Skogeiers vurderinger omkring hogsten og planting etterpå

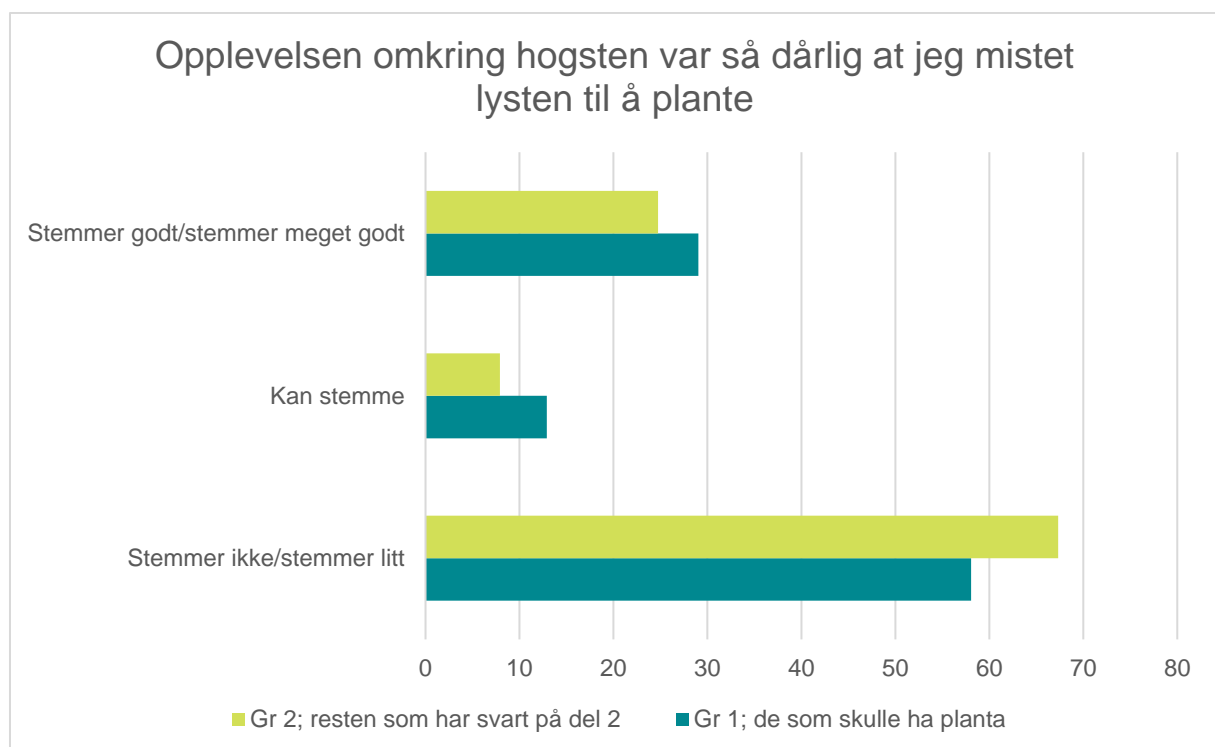
8.1.1 Opplevelse av hogsten

Vi hadde lyst til å se på om opplevelsen og økonomien omkring hogsten er en årsak til at skogeierne mister motivasjonen til å forynge. Vi ville også finne ut om de egentlig hadde planer om å plante, men så ble det bare ikke gjort av en eller annen årsak.

Vi har over sett at det er lenge mellom hver gang mange skogeiere har hogst på eiendommen. Man kan da tenke seg det blir litt voldsomt med en ganske stor skogsdrift med moderne skogsmaskiner, som er uhyre effektive og ofte etterlater en del spor og ganske store hogstflater. Vi fremmet derfor en påstand om at «opplevelsen omkring hogsten var så dårlig at jeg mistet lysten til å plante».

58 % svarer at påstanden ikke stemmer, altså at de har en positiv opplevelse av hogsten. Men en så stor andel som 29 % mener påstanden stemmer godt eller meget godt i sitt tilfelle. Denne andelen med «misfornøyde» kunder er nok langt over det de fleste bransjer vil si seg fornøyd med.

Trøndelag skiller seg ut i positiv retning, med mange skogeier som er ganske fornøyd med opplevelsen omkring hogsten. Vestland er det fylket der flest skogeiere oppgir at de mistet lysten til å plante fordi opplevelsen omkring hogsten var dårlig.

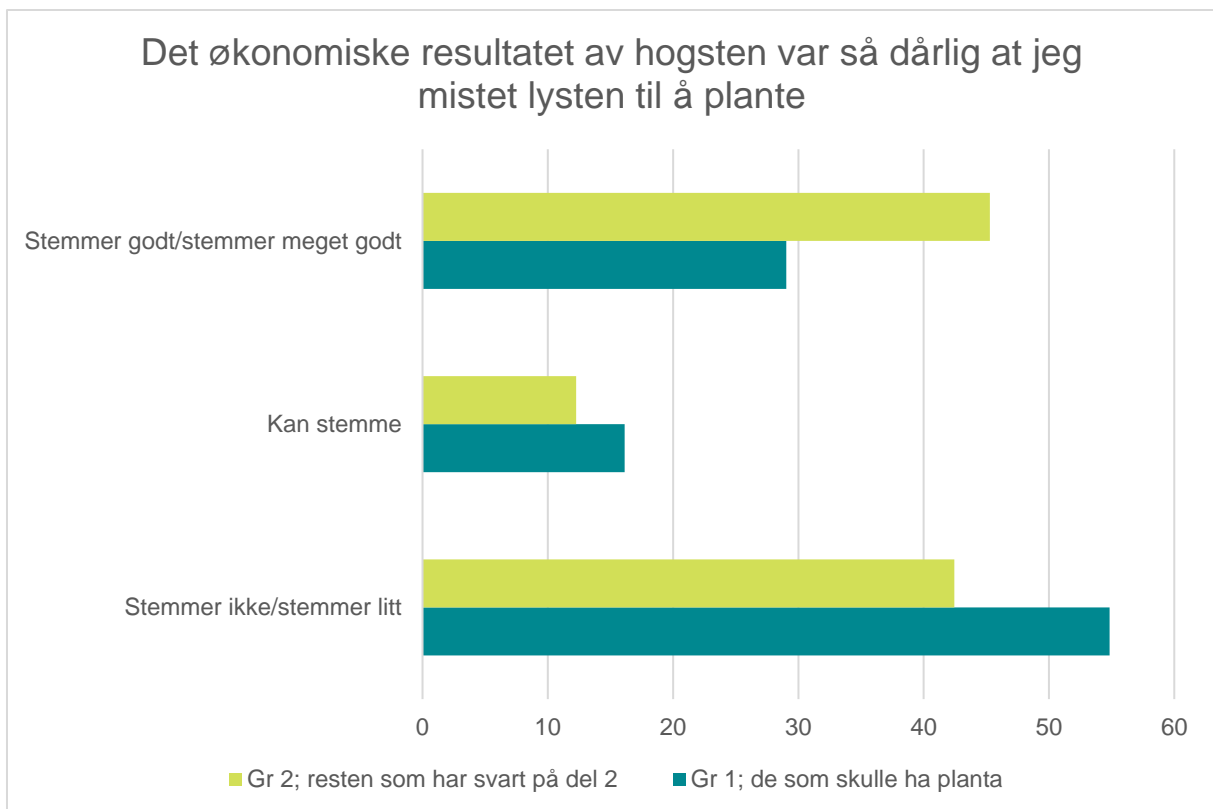
Figur 10 Fordeling av skogeiernes opplevelse av hogsten og hvordan dette innvirker på planting. 31 respondenter i gruppe 1 og 101 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.1.2 Det økonomiske resultat av hogsten

Motivasjonen til å investere tid og penger i foryngelse kan tenkes å synke med det økonomiske resultatet av hogsten. Vi framsatte derfor en påstand om at «Det økonomiske resultatet av hogsten var så dårlig at jeg mistet lysten til å plante».

55 % opplever ikke at dårlig økonomisk resultat fra hogsten er en årsak til at det ikke er plantet, 16 % er «nøytrale» og mener det kan være en årsak, mens 29 % mener det er en ganske viktig årsak.

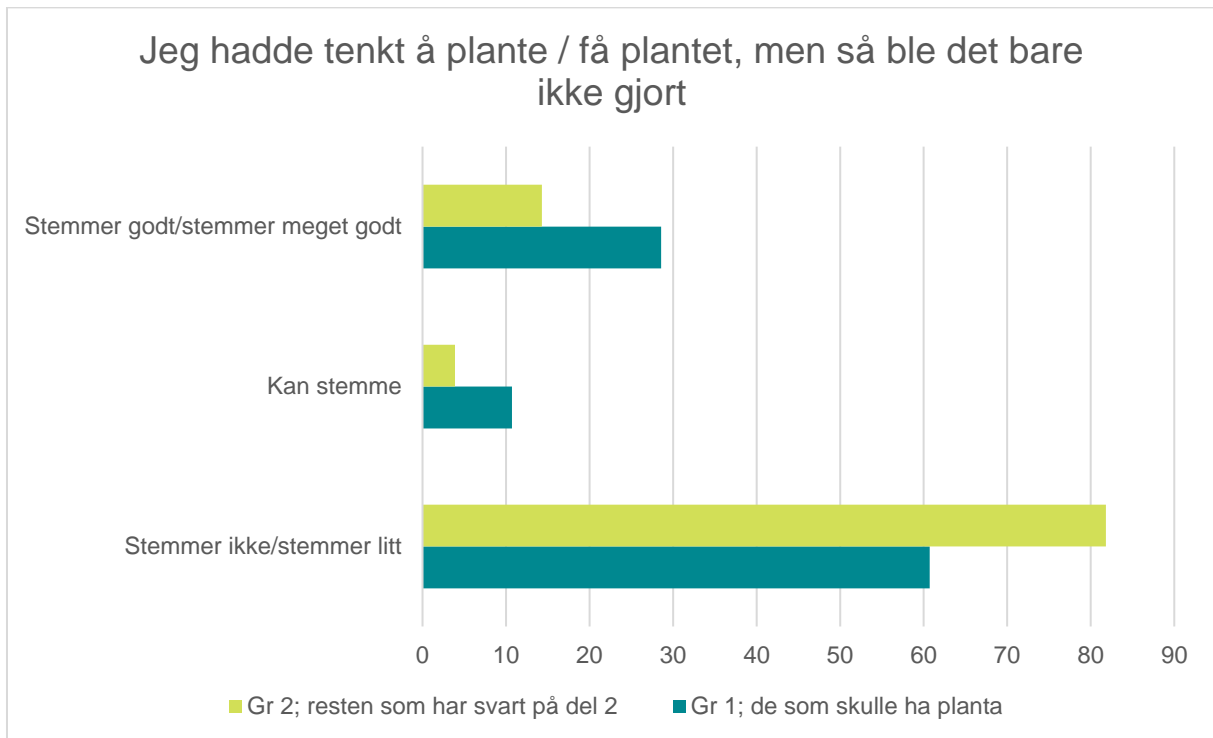

Figur 11 Fordeling av respondentens opplevelse av om det økonomiske resultat fra hogsten påvirker motivasjonen for å plante. 136 respondenter på dette spørsmålet. 31 respondenter i gruppe 1 og 106 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.1.3 Kokte planting bort i kålen?

36 % oppgir at plantinga «kokte bort i kålen» ved at de hadde tenkt å plante, men så ble det ikke gjort av en eller annen årsak. 50 % mener ikke dette er årsaken til at de ikke har plantet.

På dette spørsmålet er det noe forskjell mellom de to gruppene. Det er en lavere andel som mener plantinga «kokte bort i kålen» blant de som svarte på del 2 sjøl om de ikke manglet å plante. En forklaring på denne forskjellen kan være at de som ønsket å svare på spørsmål i del 2 gjorde det ut fra forhold de ikke sjøl var ansvarlig for, og derfor var dette ikke en årsak som var viktig i denne gruppen.

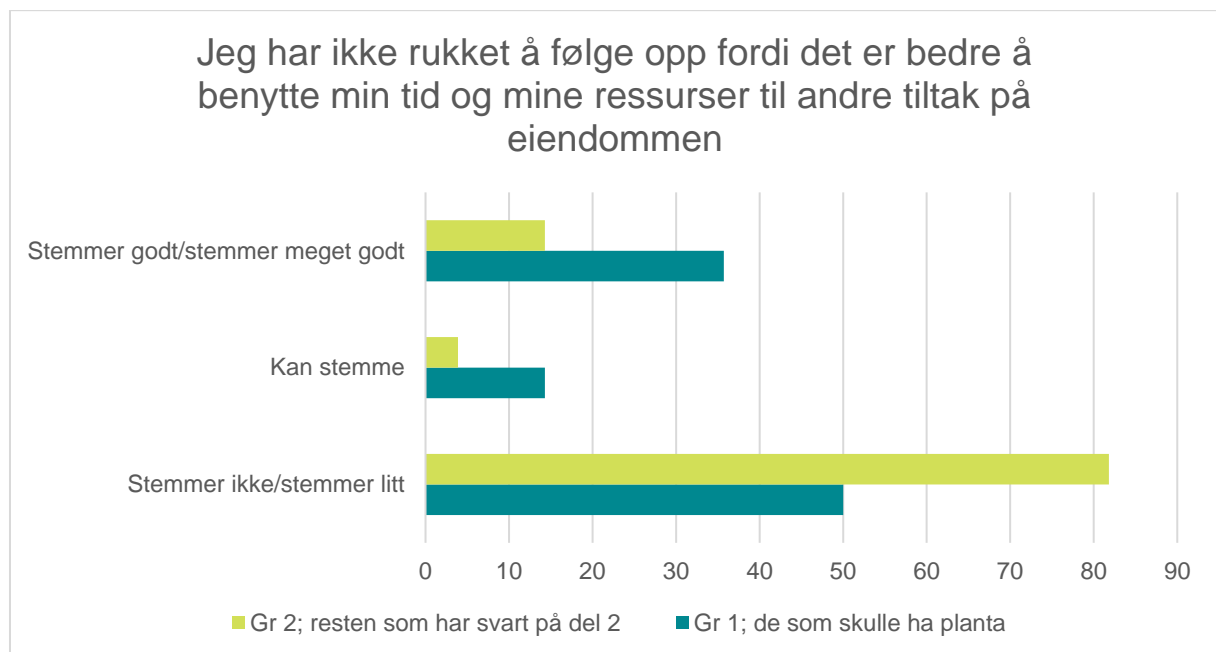
Figur 12 De fleste respondentene oppgir å ha et bevisst forhold til foryngelse av hogstfeltet, og mener ikke at «plantinga kokte bort i kålen». 28 respondenter i gruppe 1 og 77 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.1.4 Prioritering av tid og ressurser

Over har vi sett at en overvekt av respondentene bor på eiendommen. Vi har ikke et eget spørsmål om det er aktiv jordbruksdrift på eiendommen, men ut fra inntrykk under intervjuene er nok det tilfellet for mange. Uansett ønsket vi å kartlegge om foryngelsesarbeidet har lidd under prioritering av tid og ressurser på eiendommen (dette kan gjelde også der det ikke er aktiv jordbruksdrift).

Resultatet viser at 36 % mener prioritering av tid og ressurser er en god eller meget god forklaring på at det ikke har blitt plantet og 14 % at det kan være en forklaring.

Som i foregående spørsmål er det noe forskjell mellom de to gruppene. Det er en lavere andel som mener prioritering av tid og ressurser er en god eller meget god forklaring på at det ikke er plantet på eiendommen blant de som svarte på del 2 sjøl om de ikke manglet å plante. Forklaringa på forskjellen kan være den samme som på foregående spørsmål.

Figur 13 Fordeling av i hvilken grad prioritering av tid og ressurser på eiendommen er årsak til manglende planting. 28 respondenter i gruppe 1 og 77 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

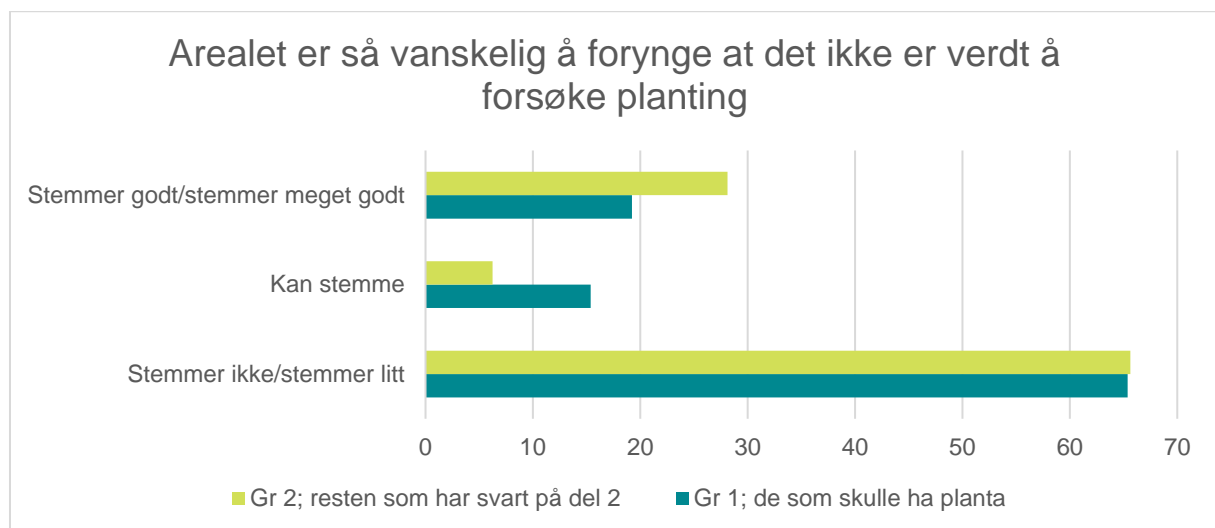
8.2 Er arealene så vanskelige å foryngre at det ikke er verdt å prøve?

En plante som settes ut utsettes for en rekke farer. Det er flere årsaker til at hogstfelt langs kysten er ekstra krevende å foryngre. Fra Møre og sørover er det ekstra stor fare for angrep fra gransnutebiller, men dette er også et problem i Trøndelag. Det er ofte frodig mark med kraftig oppslag av konkurrerende vegetasjon i kystområdene. Denne utfordringen øker med hogstfeltets alder, fram til plantene klarer å konkurrere ut annen vegetasjon. Det er store bestander av hjortevilt, særlig hjort, som gnager på skudd og knopper og skreller eller feier barken på litt større planter. Skadene fra hjortevilt fortsetter til trærne er relativt store. I tillegg er det fare for tørke eller drukning, særlig kort tid etter utplanting.

Summen av skader kan være ganske massiv, og dette kjenner skogeierne til. Vi framsatte denne påstanden respondentene skulle ta stilling til; «Arealet er så vanskelig å forynge at det ikke er verdt å forsøke planting». 19 % av de som svarte på denne påstanden mente den stemmer godt eller meget godt, altså at det er vanskelig å forynge. 15 % mener det kan stemme, mens 65 % ikke mener vanskelige foryngingsforhold er årsak til at det ikke er plantet.

8.2.1 Vanskelige areal

Det er i Rogaland, Vestland og Trøndelag flest respondenter av de som ikke har plantet som mener det er så vanskelig å forynge at det ikke er verdt å forsøke å plante. Det er noe overraskende at Møre og Romsdal er på samme nivå som Agder, der kun en liten andel mener det er svært krevende å forynge. Møre og Romsdal er kjent for å ha ganske store angrep fra snutebiller, det er svært frodig mark og mye hjort. Resultatet i Møre og Romsdal på dette hovedspørsmålet rimer ikke så godt med de samme respondentenes svar på underspørsmålene om årsakene til at det er vanskelig å forynge. Ingen mener vanskelige foryngingsforhold er årsak til at de ikke har plantet, mens hjort, snutebiller og konkurrerende vegetasjon oppgis som viktige årsaker til at det er vanskelig å forynge.

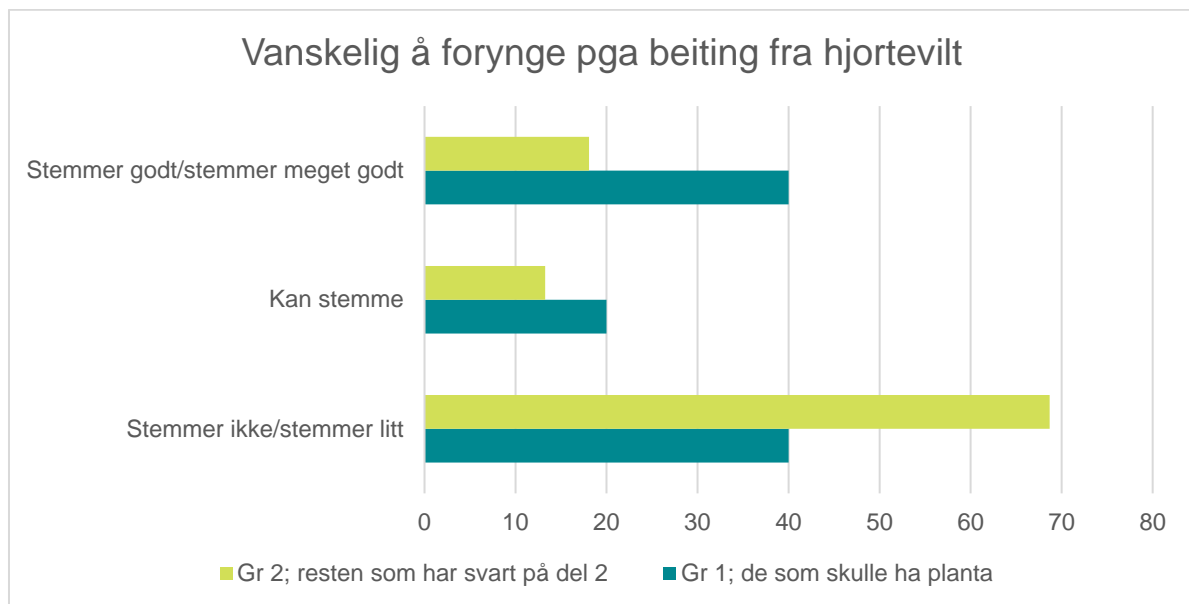
Figur 14 Fordeling av svar på hvor vanskelig respondentene mener det er å forynge hogstarealet. 26 respondenter i gruppe 1 og 32 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.2.2 Beiting fra hjortevilt

Når vi går videre og spør om hva som er årsaken til at det er så vanskelig å forynge, danner det seg et tydelig bilde av at skogeierne mener beiting fra hjortevilt og konkurrerende vegetasjon er de viktigste årsakene, med hhv 40 % og 36 % som mener det er viktige årsaker til at det er vanskelig å forynge. Det er særlig gjeldende for Nordland, Trøndelag og Møre og Romsdal.

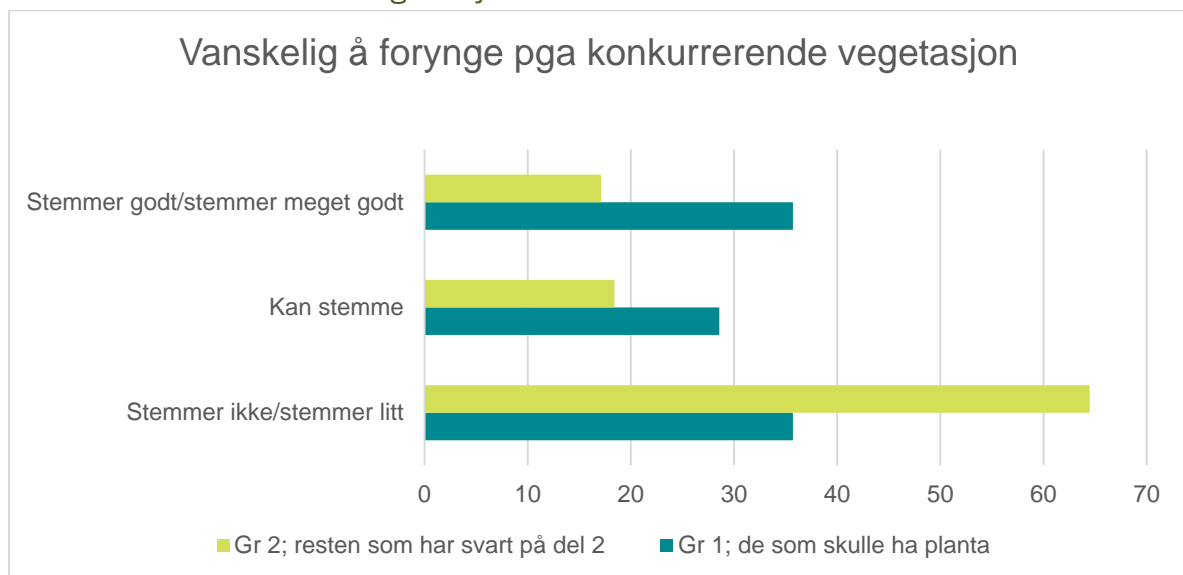
Snutebiller anses ikke som en så stor trussel av de som svarer, med 27 % som mener dette er en viktig årsak til at det er vanskelig å forynge hogstfeltene.

Klimatiske forhold mener ikke skogeierne som svarer er årsaken til at det er vanskelig å forynge. I de to nordligste fylkene utgjør dette likevel en ganske stor andel, men med lavt antall respondenter slår det lite ut på totalen.

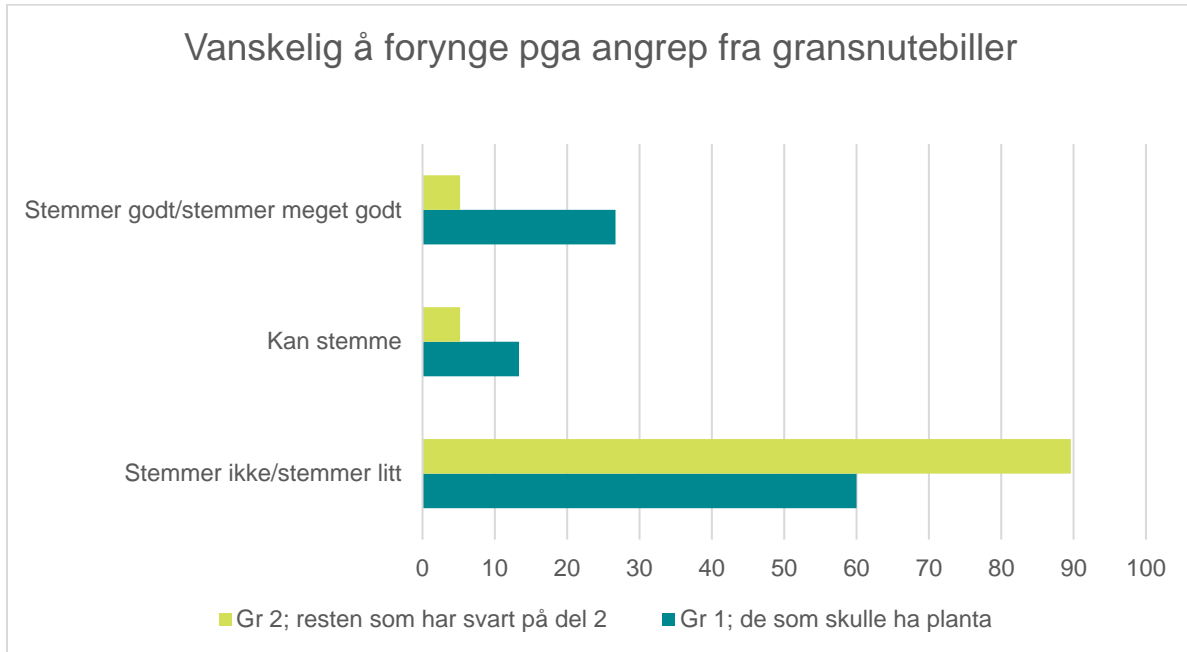
Figur 15 Fordeling av hvordan skogeierne vurderer beiting fra hjortevilt sin påvirkning på mulighetene til å lykkes med planting. 15 respondenter i gruppe 1 og 83 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.2.3 Konkurrerende vegetasjon

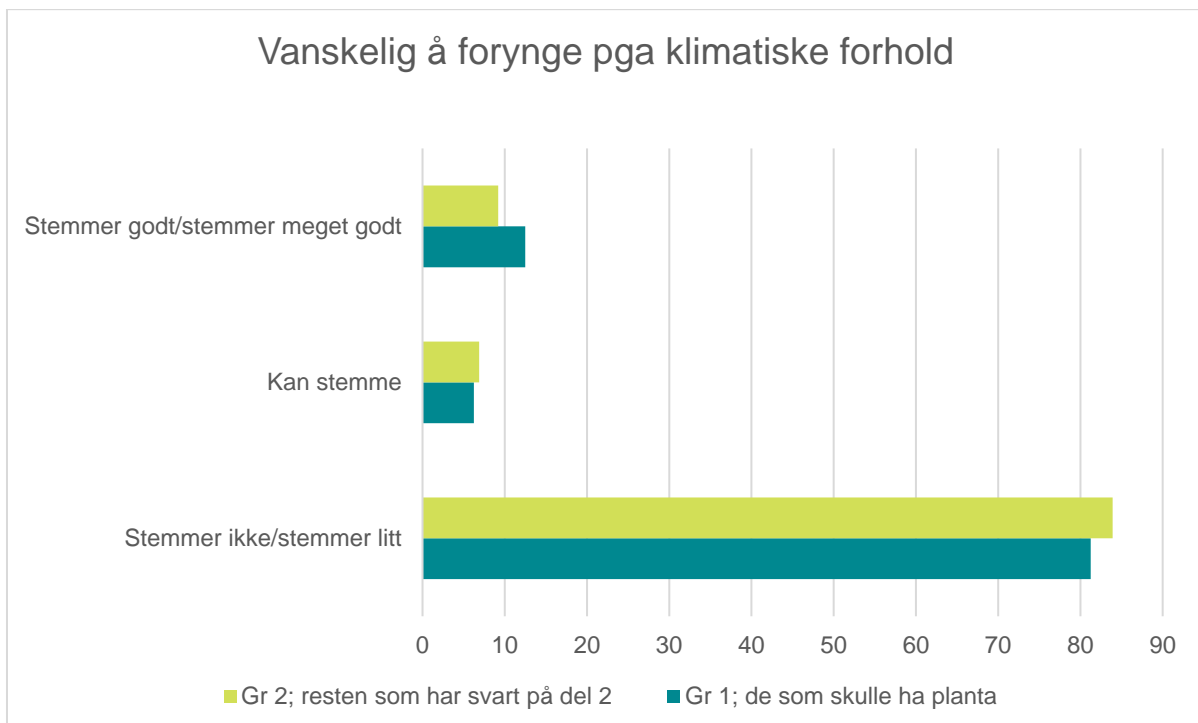
Figur 16 Fordeling av hvordan skogeierne vurderer konkurrerende vegetasjon sin påvirkning på mulighetene til å lykkes med planting. 14 respondenter i gruppe 1 og 76 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.2.4 Gransnutebiller

Figur 17 Fordeling av hvordan skogeierne vurderer gransnutebillene sin påvirkning på mulighetene til å lykkes med planting. 15 respondenter i gruppe 1 og 77 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.2.5 Klimatiske forhold

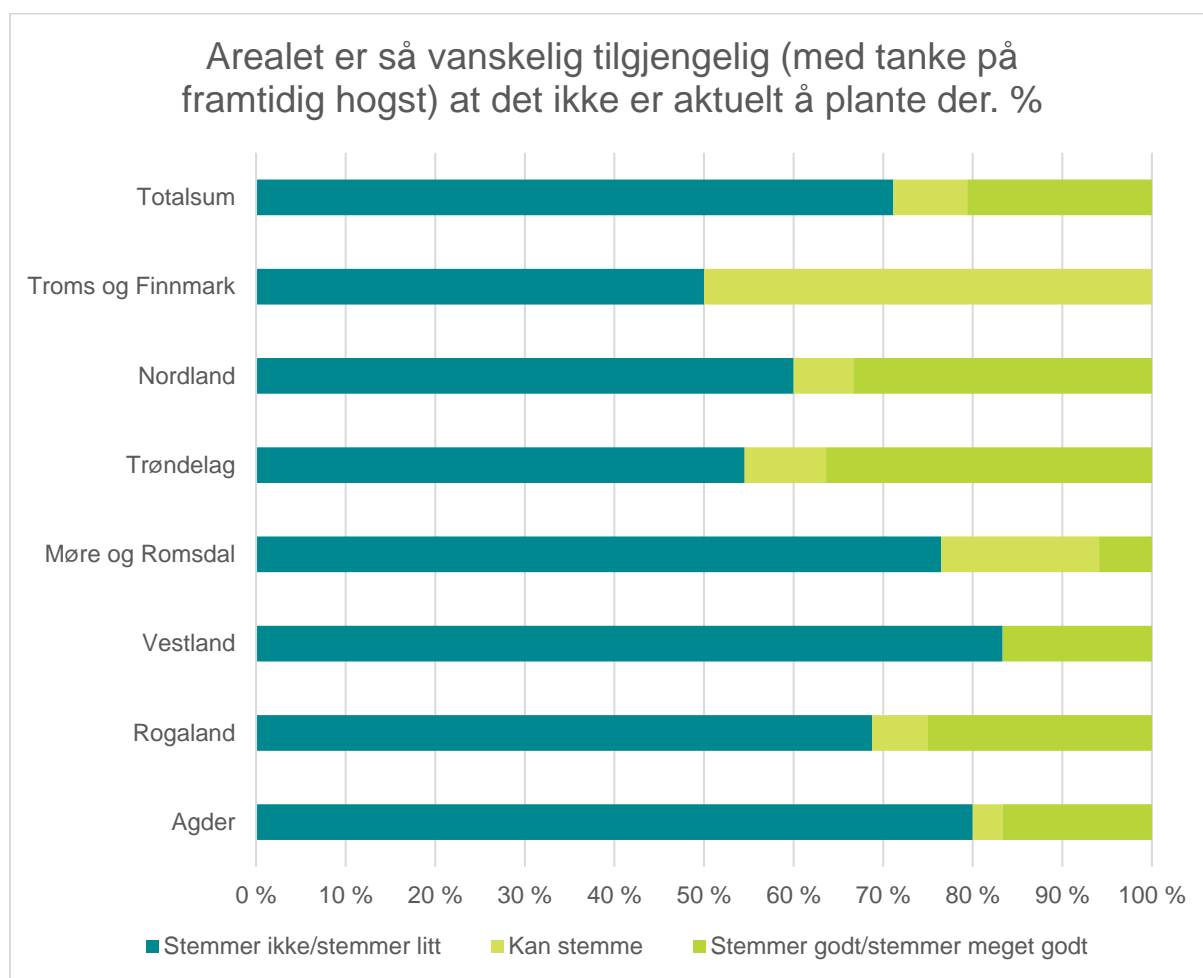

Figur 18 Fordeling av hvordan skogeierne vurderer de klimatiske forholdene sin påvirkning på mulighetene til å lykkes med planting. 16 respondenter i gruppe 1 og 87 i gruppe 2 på dette spørsmålet.

8.3 Er vanskelig tilgjengelighet til arealet en årsak til at det ikke blir plantet?

Noen av de gamle heltene som plantet skog var kanskje i overkant optimistiske, og hadde ikke tatt utviklinga i kostnadsnivå og utstyr med i beregningen når det gjelder å hente ut virket som blir produsert. Vi ville sjekke ut om det er arealer som ikke blir tilplantet fordi skogeier vurderer at tilgjengeligheten er så vanskelig, med tanke på framtidig hogst, at det ikke er aktuelt å plante der.

Av alle respondenter mener 21 % det stemmer godt eller meget godt at arealet er så vanskelig tilgjengelig at det ikke er aktuelt å plante der. Det er overraskende at det er i Nordland og Trøndelag flest skogeiere mener det er uaktuelt å plante etter hogst fordi arealet er svært vanskelig tilgjengelig, hhv 33 % og 36 %. Det bratte Vestland kommer likt ut som Agder med 17 %. Kan en del av forklaringa være at i skogreisingsfylkene plantet man de beste områdene først og det er disse som avvirkes nå, mens man i Nordland og Trøndelag fortsatt hogger skog som ikke er plantet, og det som ikke er hogd tidligere er relativt utilgjengelig?

Figur 19 Fordeling av i hvilken grad skogeierne mener at tilgjengeligheten til arealet er så vanskelig at det er uaktuelt å plante etter hogst. 97 respondenter.

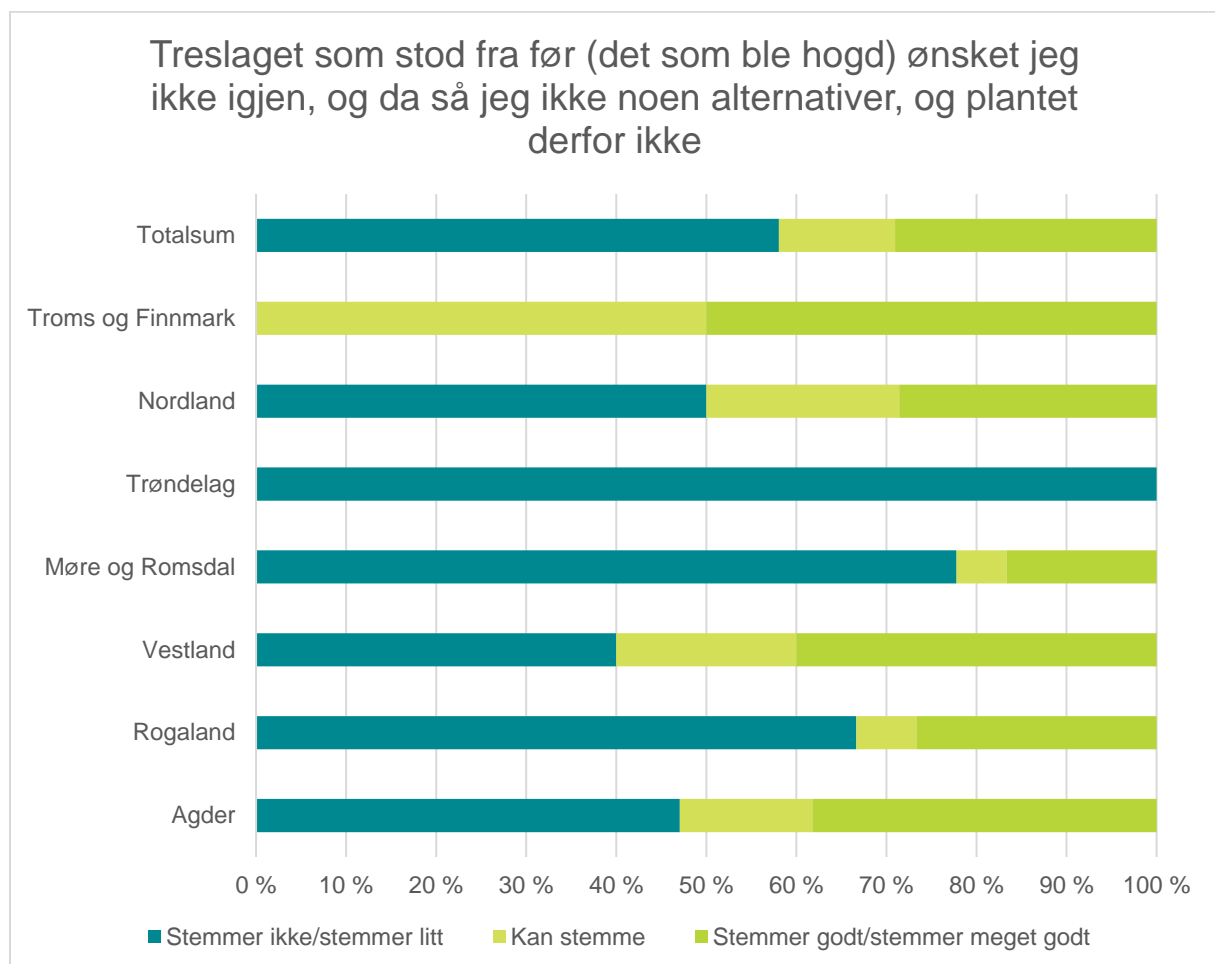
8.4 Er treslag en barriere for å plante?

Bartre utgjør hovedtyngden av hogst også i kystområdene. Men sjøl om bartrærne gir god verdiskaping, er det en kjent sak at mange, både skogeiere og ikke minst andre i samfunnet, er motstandere av å ha gran og sitkagran mange steder langs kysten.

Vi ønsket å finne ut om en negativ holdning til «visse treslag» kan være en årsak til at det ikke plantes etter hogst.

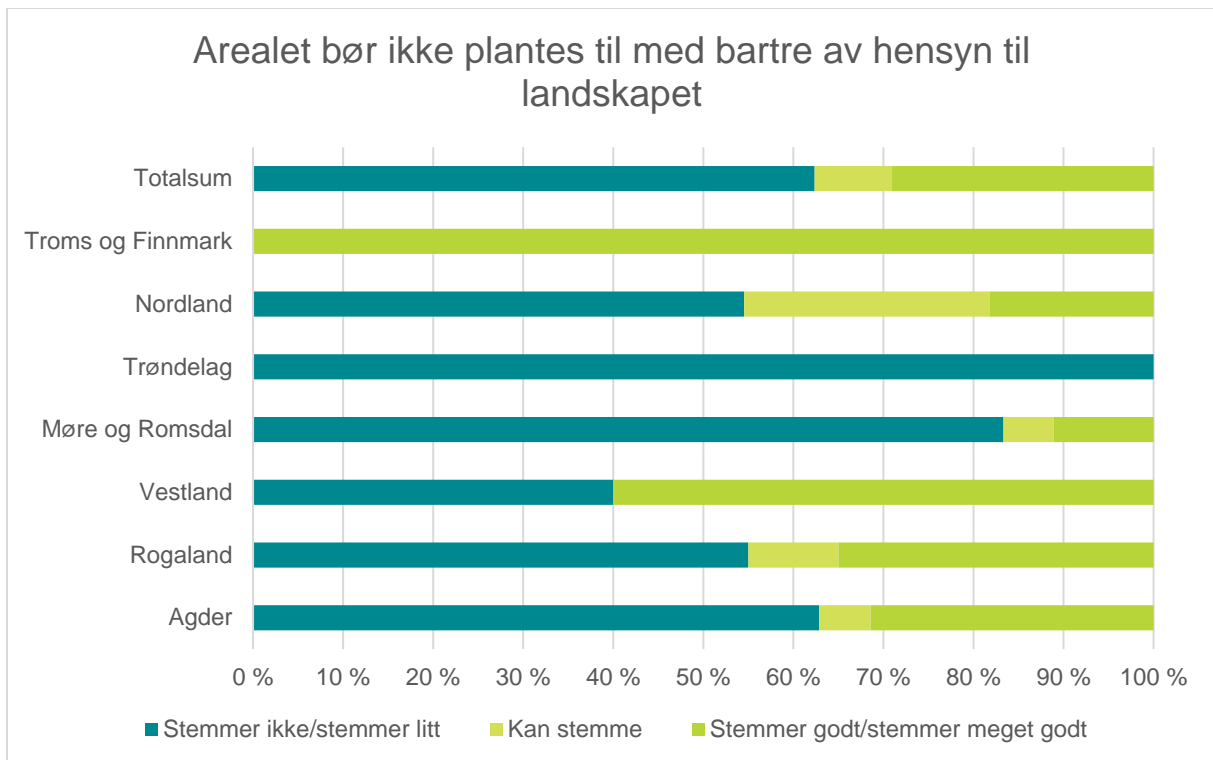
Vi spurte om holdninger til treslag ut fra skogeiers eget ønske, eller ut fra hensyn til landskap eller biologisk mangfold. Man kan sjølsagt innvende at hvis skogeier ikke ønsker ett treslag, så burde man forynge med et annet, eller om landskap eller biologisk mangfold faktisk skades av bartrær. Her er poenget kun å få fram skogeiernes meninger, ikke teste logikken i dem.

Generelt sett har så stor andel som 20-30 % av de skogeierne som svarte et negativt syn på bartre, og ønsker ikke å plante disse etter hogst. Ikke uventet skiller Trøndelag seg ut, her var ingen negative til bartre. Ellers er motstanden ganske stor, dog noe mindre i Møre og Romsdal.

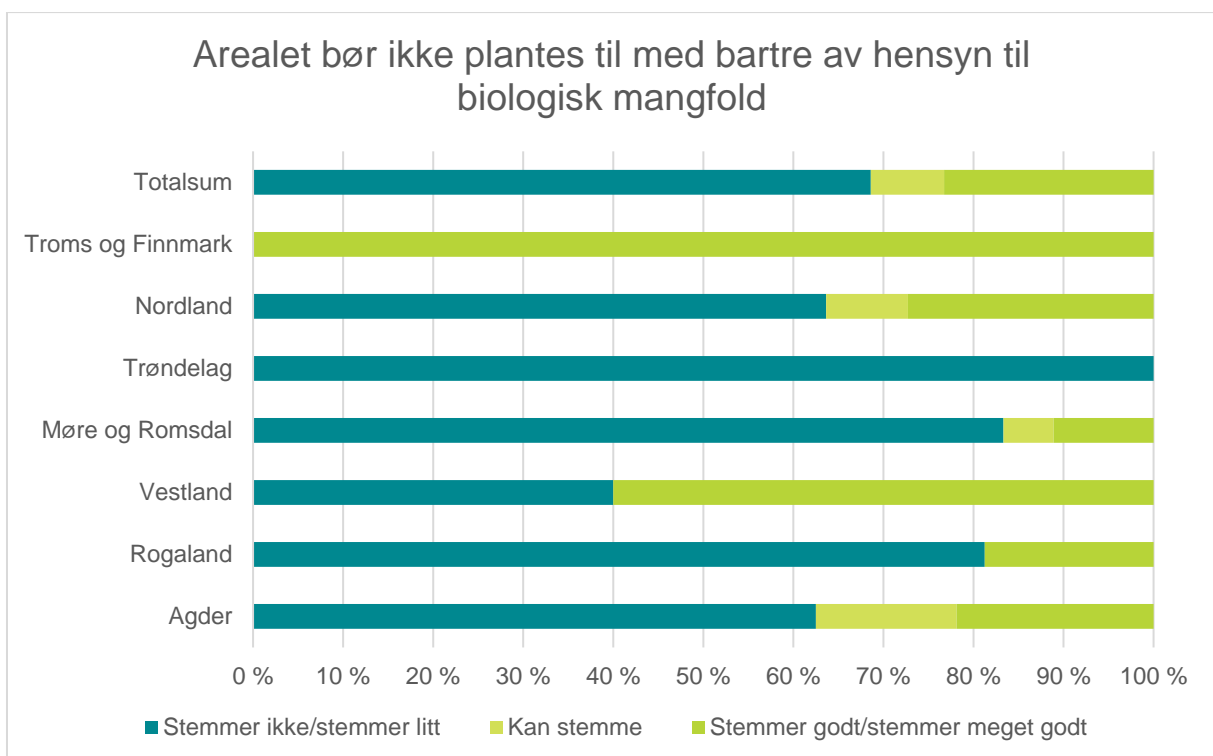

Figur 20 Hvilken betydning har treslaget som ble hogd for skogeiers motivasjon til å plante? 93 respondenter.

Figur 21 Hvilken betydning har hensyn til landskapet for skogeiers motivasjon til å plante? 93 respondenter.

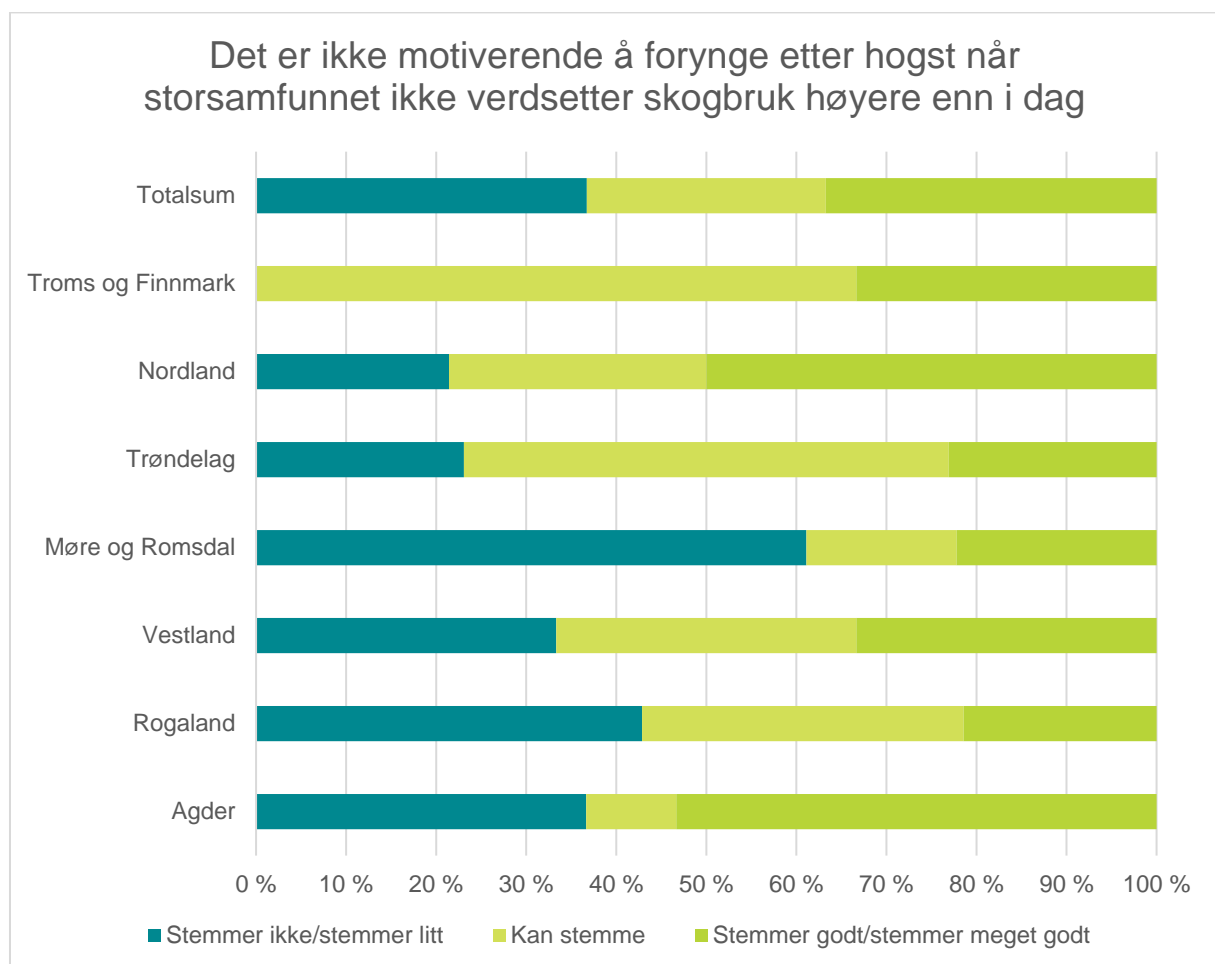
Figur 22 Hvilken betydning har hensyn til biologisk mangfold for skogeiers motivasjon til å plante? 86 respondenter.

8.5 Hvilken motivasjon gir samfunnet til å plante?

Motivasjonen kan påvirkes både gjennom positiv og negativ stimulans. Vi har valgt å spørre om tilskudd til planting som en positiv stimulans, og be skogeierne vurdere om storsamfunnets verdsetting av skogbruk virker negativt inn på motivasjonen til å gjøre innsats for å forynge.

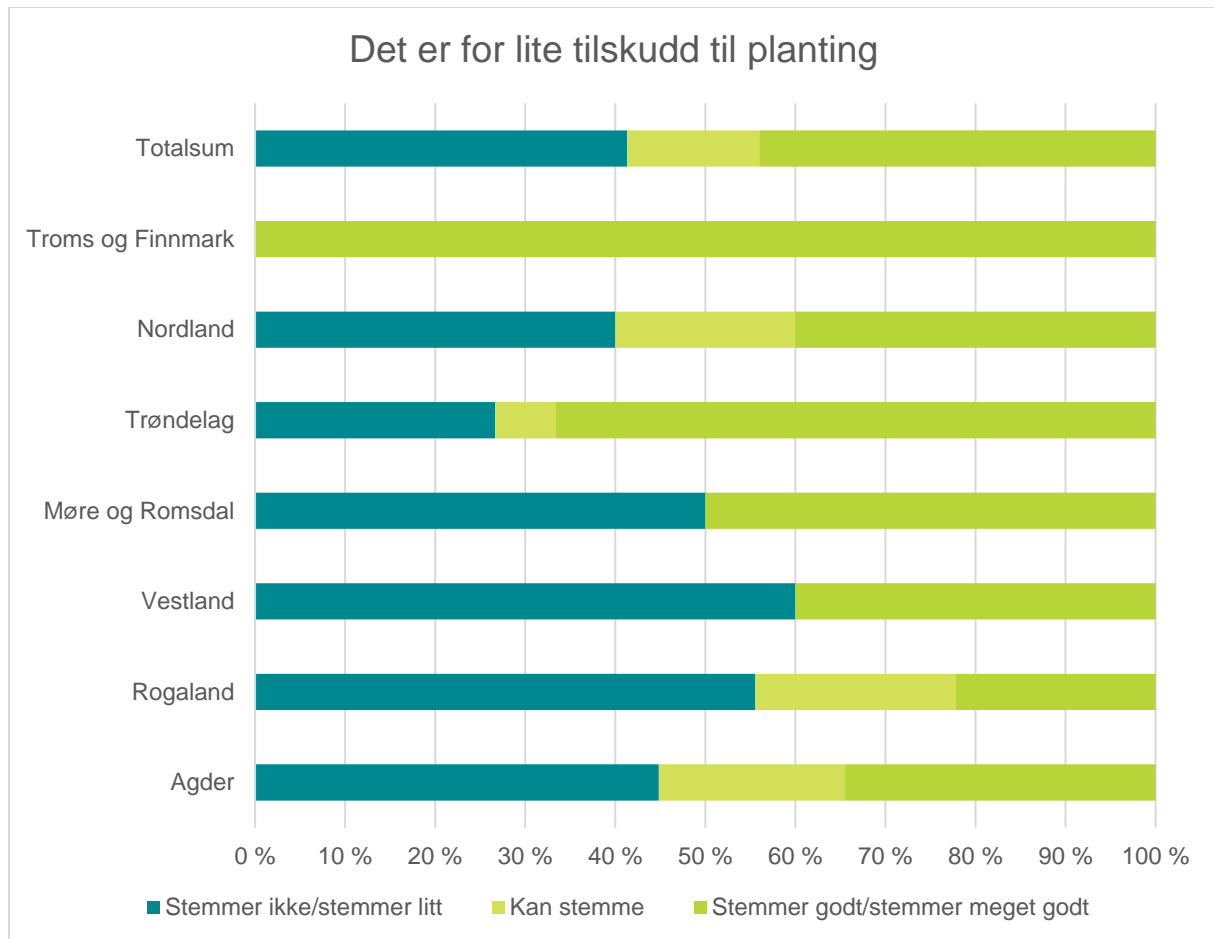
Vår påstand de skulle ta stilling til går på at samfunnet ikke verdsetter skogbruk særlig høyt. I dette kan man for eksempel legge: mye negativ omtale av skogbruk med tanke på friluftsliv og biologisk mangfold, stort fokus på vern fram for aktiv bruk av skogressursen og liten forståelse for den verdiskapingen skogbruk bidrar til.

37 % mener det ikke er motiverende å forynge etter hogst når storsamfunnet ikke verdsetter skogbruk høyere enn i dag. Det er en del forskjeller mellom fylkene, der Agder og Nordland skiller seg ut med fleste som er enige i påstanden, mens man i Trøndelag og Møre og Romsdal ikke er så opptatt av / eller ikke er enig i samfunnets negative verdsetting av skogbruk.

Figur 23 I hvilken grad mister skogeierne motivasjon til å plante av manglende verdsetting av skogbruk i samfunnet? 98 respondenter.

Vi har over sett at 58 % av de som svarer ikke kjenner til kommunens tilskuddsordning for planting. Blant de 75 som svarte på påstanden om at «det er for lite tilskudd til planting», mente likevel hele 44 % at dette stemmer godt eller meget godt. De relativt få som svarte fra Troms og Finnmark mente alle det er for lite tilskudd, og jevnt over er det mange som er av den oppfatning i alle fylkene.

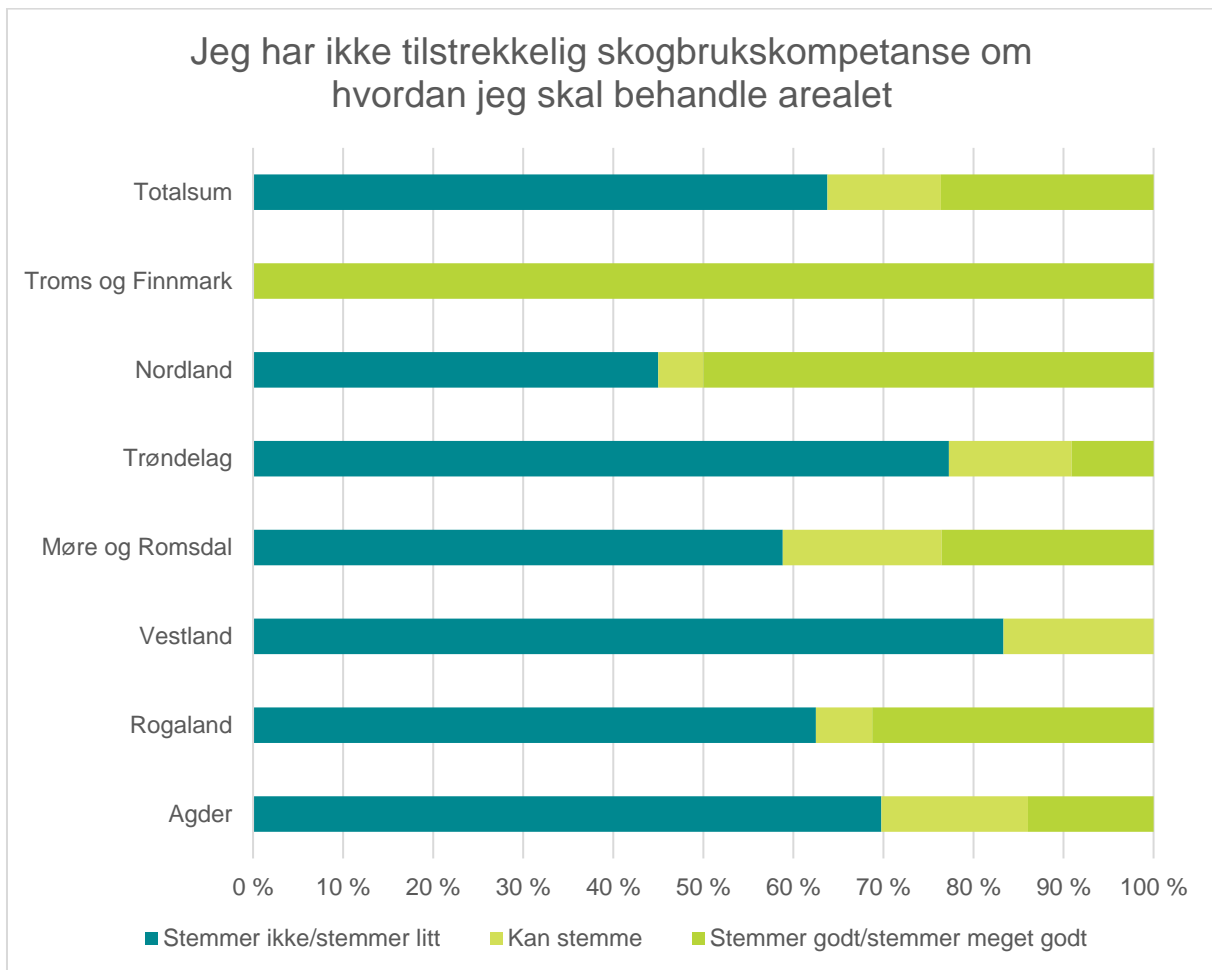
Figur 24 I hvilken grad motiverer tilskuddsnivået til planting? 75 respondenter.

8.6 Skogeiers egen kompetanse.

Skogbruk krever bred kompetanse, blant annet om generell biologi, spesiell kjennskap til trær og treslag, teknikk, økonomi, lover og regler. Man kan ikke forvente den gjennomsnittlige skogeier, som har relativt lite skog, skal tilegne seg all nødvendig kompetanse. Derfor er det et visst utbygd tilbud om veiledning fra både offentlige og private aktører. Men sjøl med gode støttespillere, må skogeier ta en rekke avgjørelser, og trenger da et visst minimum av kompetanse.

Vi fremmet en påstand om at skogeier ikke har tilstrekkelig kompetanse om hvordan hogstarealet skal behandles, med forståelse av at dette er en medvirkende årsak til manglende planting.

Totalt sett mener 24 % at påstanden stemmer godt eller meget godt. Alle i Troms og Finnmark er enige i påstanden, i Nordland er 50 % enige i påstanden, ellers svinger andelen mellom 9 og 31 %.

Figur 25 Skogeiers vurdering av egen kompetanse? 127 respondenter.

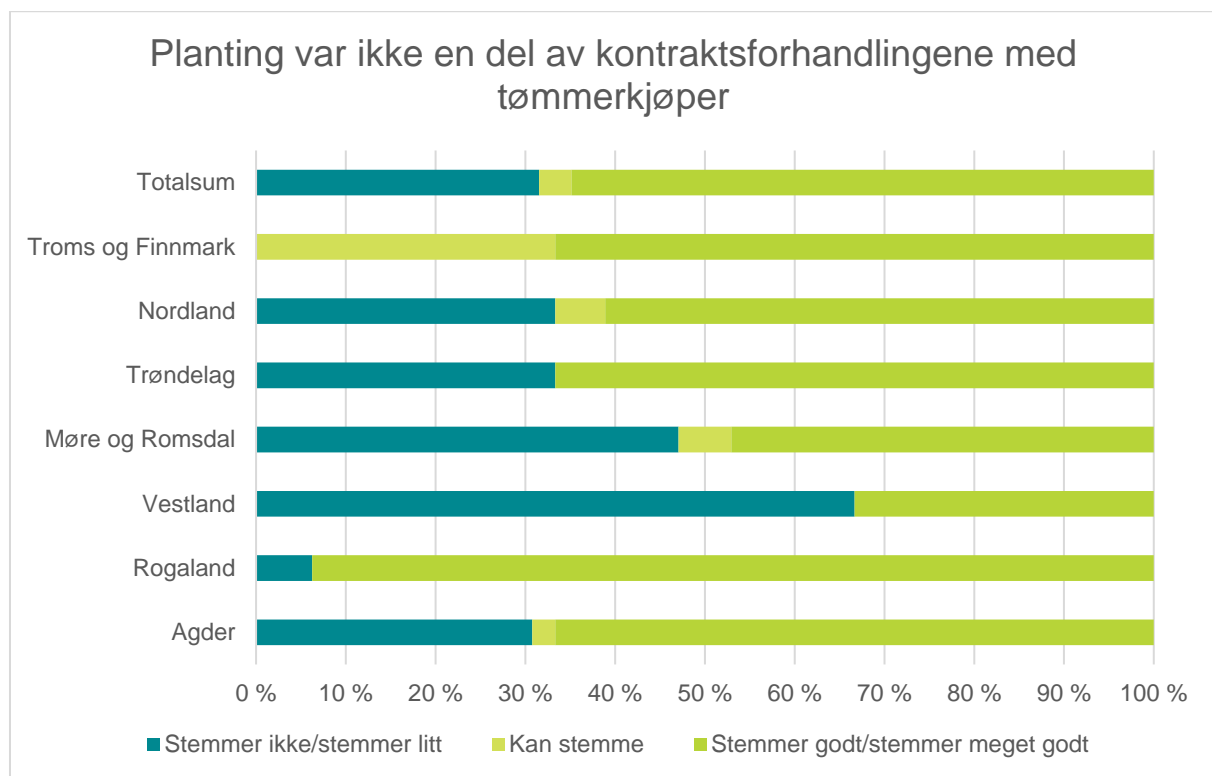
Foto: Rasmus Stokkeland

8.7 Oppfølging fra tømmerkjøper

Alle som forhandler hogstavgift, skal ta opp spørsmålet om foryngelse. De kan ikke tvinge skogeier til hverken å bestille planting eller stå for planting sjøl. Men de kan følge opp i etterkant av hogsten og forhøre seg om status og tilby oppfølging o.l.

Hele 65 % av de som svarer sier at påstanden om at «planting ikke var en del av kontraktsforhandlingene med tømmerkjøper» stemmer godt eller meget godt. Situasjonen er best i Vestland med 33 % som er «enig» i påstanden, mens den er svært dårlig i Rogaland med 94 %.

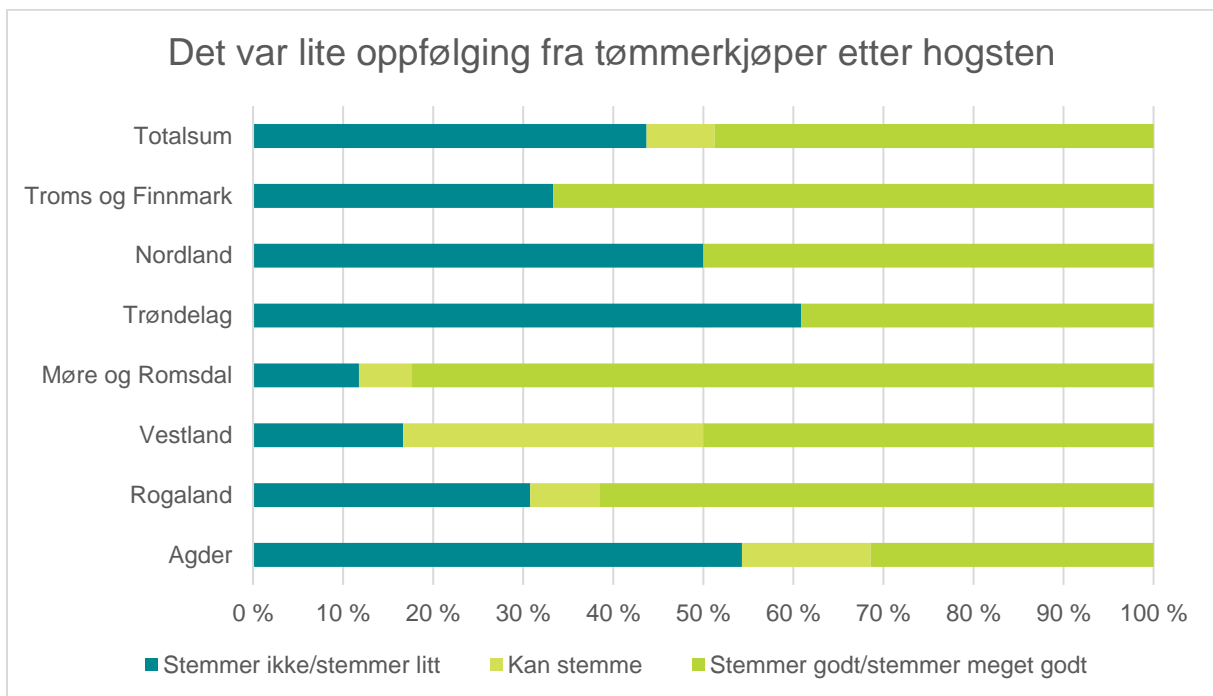
Det er ikke lett å tolke dette resultatet. Det er mest trolig at planting faktisk har vært en del av kontraktsforhandlingene, men skogeier har ikke oppfattet det. Dette kan komme av et stort sprik i skogeiers og kontraktspartens kompetanse. Uansett må man bedre situasjonen, slik at det ikke er noen tvil om ansvaret for planting etter hogst.

Figur 26 I hvilken grad var planting en del av kontraktsforhandlingene med tømmerkjøper? 111 respondenter.

Når vi nå har avdekket at skogeierne ikke mener at planting var en del av kontraktsforhandlingene, er det ekstra viktig med oppfølging etter hogsten, for å sjekke om det blir plantet. Men på vår påstand om at «det var lite oppfølging fra tømmerkjøper etter hogsten», mener hele 49 % det stemmer godt eller meget godt.

På dette punktet er situasjonen verst i Møre og Romsdal med 82 % og «minst ille» i Agder med 31 %. Her er det et betydelig forbedringspotensial, sjøl om noe av årsaken nok kan være at skogeier ikke husker at det har vært kontakt eller ikke har oppfattet dette som oppfølging etter hogsten.

Figur 27 I hvilken grad fulgte tømmerkjøper opp skogeier etter hogsten? 119 respondenter.

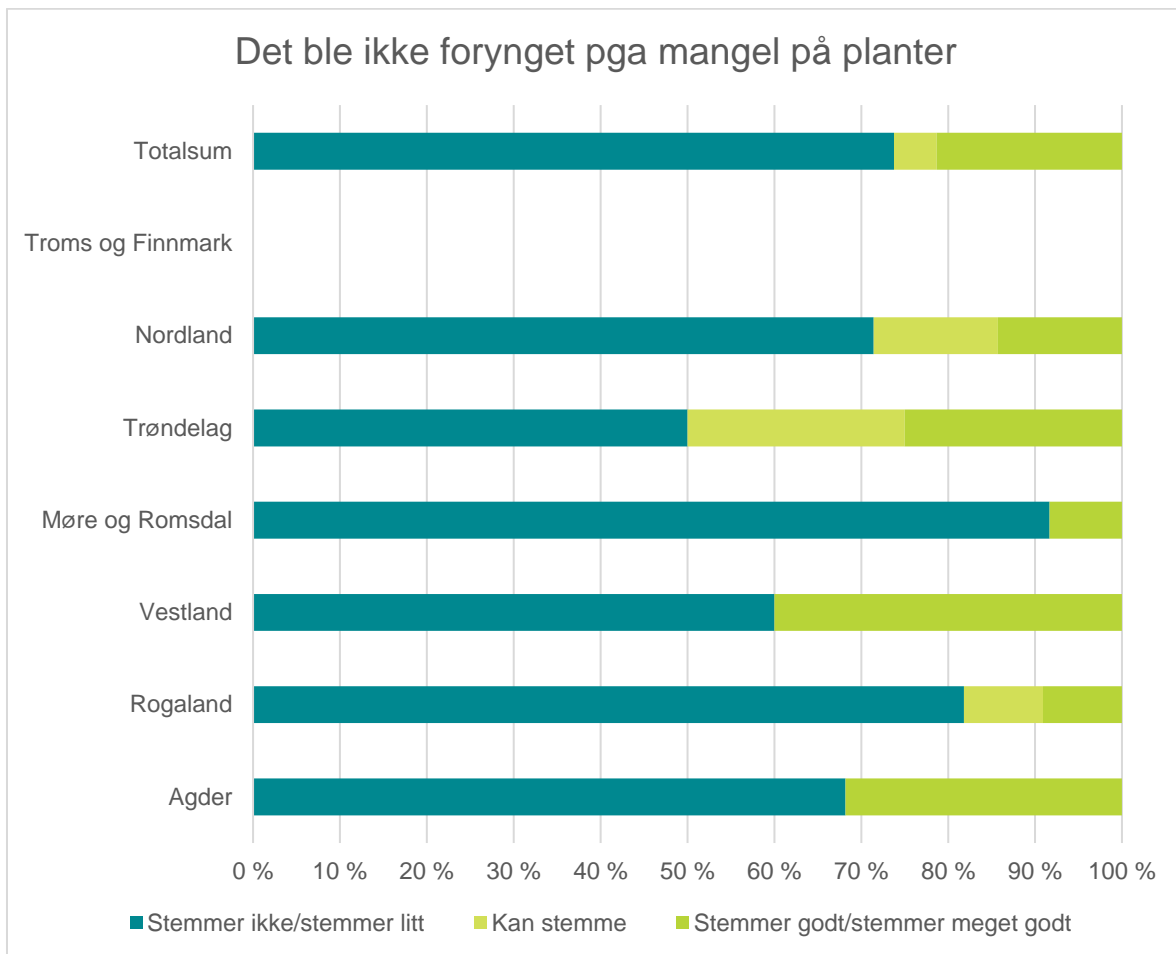

Foto: Skognæringa Kyst

8.8 Har det vært mangel på planter eller arbeidskraft til å plante?

21 % av de som svarer mener det stemmer godt eller meget godt at mangel på planter var en årsak til at det ikke har blitt plantet. Andelen er størst i Vestland med 40 % og lavest i Møre og Romsdal med 8 % og Rogaland med 9 %.

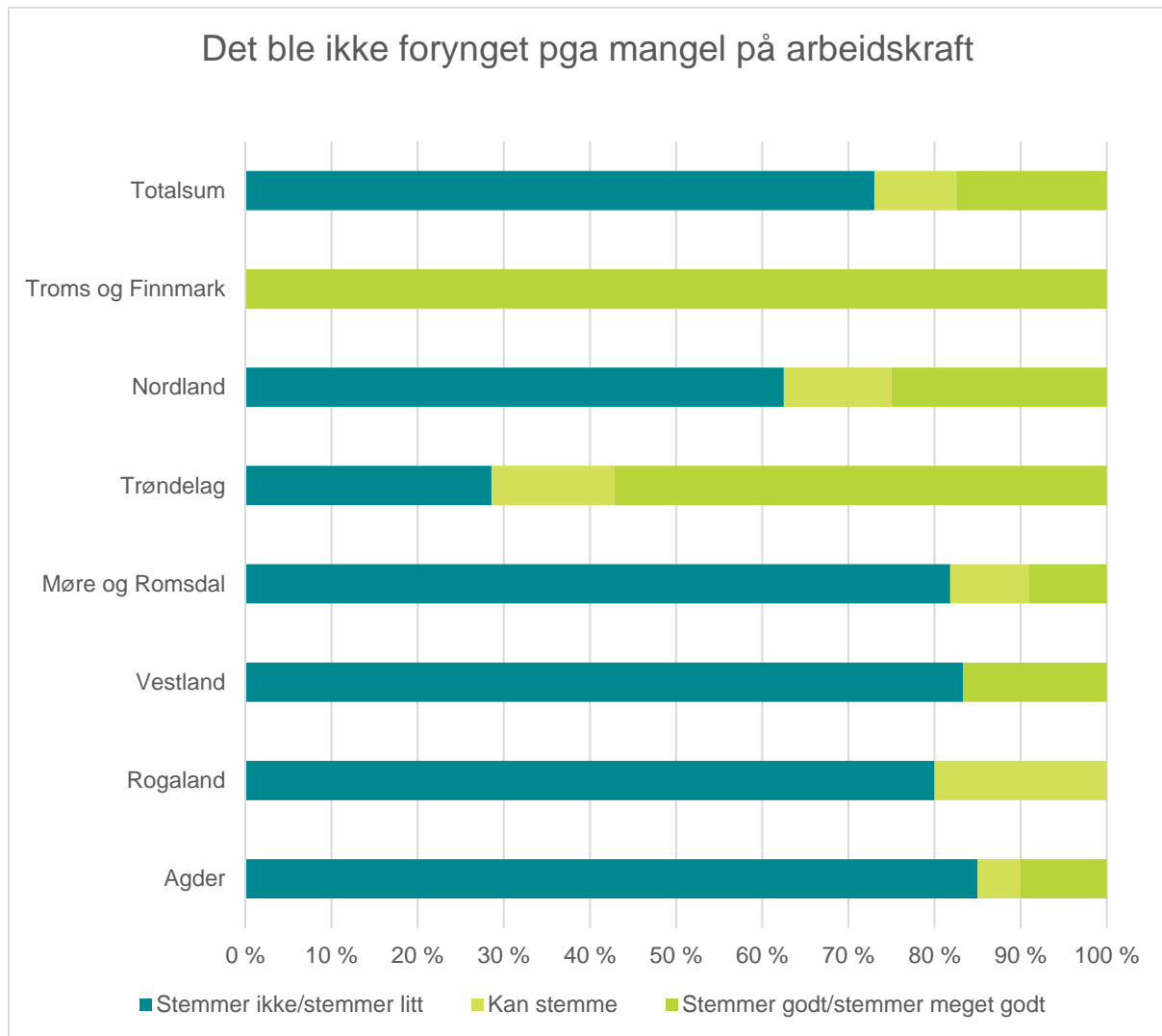
Nøkternt sett er mangel på planter i en plantesesong ikke kritisk. Det er imidlertid viktig at det er tett oppfølging, slik at arealet blir plantet så raskt som mulig, helst påfølgende plantesesong (vår eller høst) og ikke «går i glemmeboka». Men som vi har sett over, er oppfølginga av skogeier ikke så tett, hverken fra kommunen eller tømmerkjøper, og da er faren for at det ikke blir plantet til stede.

Figur 28 Har mangel på planter vært årsak til manglende planting? 61 respondenter.

17 % svarer at mangel på arbeidskraft er en god eller meget god forklaring på hvorfor det ikke er plantet hos dem. Dette resultatet kan man se i sammenheng med spørsmålet om prioritering av tid og ressurser på eiendommen over, der mange mener det er andre oppgaver på eiendommen som prioriteres foran planting. Koronapandemien skal ikke ha hatt så stor innvirkning på tilgangen til arbeidskraft i den viktigste tida for planting på de aktuelle feltene, som er fra 2016, 2017 og 2018.

Det er overraskende at hele 57 % i Trøndelag mener at mangel på arbeidskraft er en årsak til manglende planting. Dette bør undersøkes nærmere.

Figur 29 Har mangel på arbeidskraft vært årsak til manglende planting? 63 respondenter.

9 Diskusjon

Undersøkelsen er relativt enkel, men viser likevel noen relativt tydelige resultater, som det er viktig å ta tak i og endre måten ting gjøres på for å forbedre. Det er naturlig nok ikke ett enkelt svar på hvorfor det ikke blir plantet etter hogst på såpass stor del av hogstfeltene. Årsakene varierer nok noe fra sted til sted, men det er likevel flest likehetstrekk i årsakene. Antallet respondenter i hvert fylke er litt lavt, slik at man må være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner på fylkesnivå. Det totale antallet respondenter er så høyt at sikkerheten bør være god for totalresultatet.

9.1 Mange felt er plantet etter foryngelsesfristen

I utgangspunktet var det en feil at listene over skogeiere som ikke har plantet ble tatt ut på bakgrunn av de som ikke hadde plantet tre år etter hogst, mens de som hadde plantet etter dette var med. Tanken var at det ikke skulle være registrert planting på feltet hos noen av de som ble trukket ut. Dette gjorde at vi brukte mye tid på å kontakte skogeiere som hadde plantet og fikk færre respondenter som faktisk fortsatt manglet å plante, og også færre som hadde omdisponert arealet til andre formål.

Men denne feilen gjorde at vi fikk avdekket at mange skogeiere planter etter foryngelsesfristen. For en stor del oppgir de at de har ventet så lenge ut fra veiledning de har fått. Vi har ikke avdekket om denne veiledninga er gitt av kommunen eller private aktører. Det er vel mest trolig at det er et omforent syn i det aktuelle fylket. Statistikk over dette kan man nok finne i skogfondssystemet også, og man bør gjennomføre en sjekk av dette i alle fylkene.

Når en så stor andel som; Møre og Romsdal 58 %, Agder 48 % og Trøndelag 38 %, oppgir at de har plantet etter at det har gått tre år, sier det seg sjøl at resultatkartlegginga som gjennomføres tre år etter hogst ikke viser sannheten om hvor stor andel av feltene som til slutt blir plantet.

Her MÅ det gjøre endringer, j.fr. neste punkt.

9.2 Skal man vente med å plante for å redusere faren for angrep av gransnutebiller?

Vår undersøkelse viser at planting utsettes opp til fem år etter hogst, primært for å unngå skader fra gnag av gransnutebiller. Er dette en god strategi, med tanke på å få best mulig tilslag på foryngelsen?

Skader på unge planter etter gnag fra gransnutebiller er et ganske stort og trolig økende problem i norsk skogbruk. Kystområdene fra Møre og sørover er blant de mest utsatte deler av landet. Etersom snutebillene forsvinner fra hogstfeltene omtrent tre (opptil fem) sesonger etter hogst, er det en vanlig strategi å utsette gjenplantinga. Det hjelper imidlertid ikke så mye å vente med å plante hvis det gjøres ny hogst i nærheten av feltet når plantene settes ut.

Utfordringa ved å utsette planting for å unngå snutebiller, er at jo lenger man venter, jo mere får den konkurrerende vegetasjonen etablert seg på feltet.

[Landbruksdirektoratets årlige Resultatkontroll](#), viser at den største enkeltårsak til avgang av planter i Norge er vurdert å være konkurrerende vegetasjon med 12,2 %. Avgang pga insekter er til sammenligning vurdert til 7,7 %, som er ganske sammenfallende med [Nibios undersøkelse](#), som kommer fram til 7 %. Trekker vi ut tallene for kystfylkene, viser det seg at avgang på grunn av insekter er vurdert å utgjøre 12 %, mens avgang på grunn av vegetasjon utgjør 8,6 %; tallen er med andre ord snudd helt om. Man skal ha med i vurderingen at utfordringa med konkurrerende vegetasjon først inntreffer for fullt etter at det har gått tre år, mens avgang pga snutebiller avtar fra da av.

Konkurrerende vegetasjon kommer på alle hogstfelt. Med de høye bonitetene man har mange steder langs kysten, vil konkurrerende vegetasjon utgjøre en stor utfordring for foryngelsen. Snutebiller angriper ikke alle felt like hardt, men det er svært vanskelig å avgjøre på forhånd hvilke felt som vil bli hardest angrepet. I nevnte undersøkelse fra Nibio varierte andel drepte planter fra 0 til 66 %, med et snitt på litt under 20 %, mens andel planter med gnag varierte mellom 0 og 97 %.

Skogeierne i vår undersøkelse vurderer konkurrerende vegetasjon og beiting fra hjortevilt som langt viktigere årsaker til at det er vanskelig å forynge, enn skader fra snutebiller.

Spørsmålet blir da om effekten av å vente med å plante til etter tredje sesong er stor nok til at det forsvarer den økte avgangen på grunn av konkurranse fra vegetasjon? Vår vurdering er at det er mer effektivt å plante så raskt som mulig etter hogst, ha gode kontrollrutiner tre år etter utplantning og suppleringsplante på feltene der det er behov, uansett årsak til avgangen. Dersom man planter tre til fem år etter hogst, som ser ut til å være hovedregelen i store deler av vestkysten, vil plantefeltkontroll bli vanskelig med mye vegetasjon på feltet, og evt. suppleringsplanting vil skje så lenge som seks til åtte år etter hogst, noe som gir liten sjanse til at disse plantene vil overleve. Veiledningen bør diskuteres grundig og kanskje gjøres om på dette punktet.

Foto: Arnstein Rønning/Store Norske Leksikon

9.3 Skader fra hjortevilt

Skader på skogen fra hjortevilt er en bakenforliggende årsak til en del av tankene om å legge om fra skog til beite. Dette har vi fanget opp gjennom samtale med intervjuobjektene, sjøl om bakgrunnen til at arealet omdisponeres til beite ikke er et eget spørsmål. Skader på tidligere plantefelt gir lav motivasjon til å plante nye felt. Hjorteviltbestandene må generelt sett reduseres for å kunne drive et godt skogbruk.

9.4 Alt for mye skogareal blir brukt til andre formål

Det er en kjent sak at svært mye skogareal omdisponeres til andre bruksformål. Skog som produksjonsareal har lavt rettsvern. Det er denne arealkategorien det er aller enklest å bruke til andre formål, nærmest fritt fram på noen områder.

Vår undersøkelse viser at 37 % av hogstfeltene ikke lenger er skogareal. Omdisponering til beite tar mest areal, 26 % av feltene. Dette er en svært enkel omlegging og det er vanskelig å kontrollere om det faktisk blir reelt beite. Beiting er en ekstensiv bruk av areal, og man kan stille store spørsmål ved den samfunnsmessige effekten av en så massiv omdisponering. Realiteten er at samfunnet stimulerer til dette gjennom tilskuddsordninger i jordbruket.

Med så stor avgang av areal er det vanskelig å se for seg at man skal klare å holde produksjonen i skogen oppe over tid.

9.5 Oppfølging av skogeierne

Undersøkelsen har avdekket det vi egentlig forventet, at den enkelte skogeier sjeldent har skogsdrift på sin eiendom. Hver hogst blir større, og det krever mer tid og ressurser å plante. Skogeier får ikke gode rutiner omkring hogst og planting, mye er forandret fra gang til gang mht regelverk, prosedyrer, o.l., og de blir mer avhengig av bistand og veiledning.

Skogeierne opplever at de ikke får særlig tett oppfølging. 48 % oppgir at kommunen ikke har tatt kontakt for å få dem til å plante, og det er ut fra ei liste over skogeiere som ikke har plantet tre år etter hogst. Hele 49 % mener påstand om at «det var lite oppfølging fra tømmerkjøper etter hogsten» stemmer godt eller meget godt. Videre svarer 65 % at påstanden om at «planting ikke var en del av kontraktsforhandlingene med tømmerkjøper» stemmer godt eller meget godt. I Rogaland utgjør denne andelen 94 %.

Både den generelle opplevelsen omkring hogsten og det økonomiske resultatet av den kommer relativt dårlig ut. Dette har også med kontakten med skogeier å gjøre. Det samme gjelder når 21 % oppgir at mangel på planter er en viktig årsak til at det ikke er plantet. Oppfølgingen har vært for dårlig, for det har ikke vært mangel på planter over tid.

Dette er skogeiernes opplevelse, sant eller ikke. Dette MÅ forbedres fra tømmerkjøpernes side gjennom bedre og tettere kontakt, tydeligere forventningsavklaring og klarer avtaler. Kommunene MÅ forbedre sin oppfølging, både med hensyn til det juridiske og generell veiledning. Og kommune og tømmerkjøpere må kommunisere bedre.

9.6 Treslag

Langs hele kysten opplever vi gjennom intervjuene at en god del skogeiere ikke er bekvem med granartene. De ønsker ikke å plante gran/sitkagran og de mener disse ikke hører inn i landskapet. Dette har trolig med samfunnet syn på disse treslagene å gjøre, og er ikke lett å endre på kort sikt.

9.7 Samfunnets påvirkning

Det er ikke bare holdninga til treslag som kan påvirkes av samfunnet. Hvordan ei næring omtales i samfunnet og hvilke positive og negative holdninger man møter, påvirker også motivasjonen til å gjøre nødvendig innsats. Når 37 % mener det ikke er motiverende å forynge etter hogst når samfunnet ikke verdsetter skogbruk høyere enn i dag, sier det en del om hvordan skogeierne oppfatter holdninga i samfunnet til skogbruk.

Det er ikke noen rask måte å endre holdningene på. Men økt bidrag fra myndighetene i form av tilskudd og oppfølging fra offentlig ansatte er en måte å vise at samfunnet bryr seg. Ellers dreier det seg trolig mye om forholdet mellom forståelsen for fornybar produksjon og vern i en eller annen form. Skogen har fått rollen å kompensere for miljøskader innen andre samfunnsområder, slik som nedbygging av arealer og forbruk av fossile ressurser.

Foto: Helge Kårstad / Skognæringa Kyst

1 Vedlegg 1 - Spørsmålene

Hvorfor plantes det ikke etter hogst?

I hvilket fylke ligger eiendommen til skogeieren som svarer?

I hvilken kommune ligger eiendommen til skogeier som svarer?

Del 1

1) Var dette en tynningdrift?

- Ja
- Nei

2) Har du plantet på arealet, uten at dette tydeligvis er registrert?

- Ja
- Nei

3) Skogeiers alder.

- <30 år
- 30-40 år
- 40-60 år
- 60< år

5) Skogeiers bosted i forhold til eiendommen.

- På eiendommen
- Annet sted i kommunen der eiendommen ligger
- Utenfor kommunen der eiendommen ligger

6) Hvilket år kjøpte/overtok du eiendommen? (omtrentlig årstall er ok).

7) Brukte du skogbruksplanen aktivt i forbindelse med planlegginga av hogsten?

- Ja
- Nei
- Har ikke skogbruksplan

8) Hvem stod for avvirkingen på det aktuelle feltet/arealet?

- Eget arbeid (inkl. innleide folk i egen regi, som avløser, skoleelev)
- Lokal skogoperatør
- Allskog
- AT Skog
- SB Skog
- Nortømmer

9) Hvor mange ganger har det vært hogst av tømmer for salg på eiendommen siste 10 år, ut over tømmer/ved til eget bruk?

- 1 gang
- 2-3 ganger
- 4-6 ganger
- Mer enn 6 ganger

10) Arealet skal brukes til beite.

- Ja
- Nei

11) Hvis ja i spørsmål 10; er beitet/innmarksbeitet godkjent av kommunen som grunnlag for areal- og beitetilskudd?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

12) Arealet skal dyrkes opp.

- Ja
- Nei

13) Hvis ja i spørsmål 12; er oppdyrking godkjent av kommunen?

- Ja
- Nei

14) Arealet skal bebygges, brukes til vei, kraftlinje eller annen teknisk innretning.

- Ja
- Nei

15) Hvis ja i spørsmål 14; er arealet godkjent omdisponert?

- Ja
- Nei

16) Arealet skal forynges naturlig.

- Ja
- Nei

17) Hvis ja i spørsmål 16; er det gjort aktive tiltak (som frøtrestilling, skjerm, markberedning) for å få naturlig foryngelse på arealet?

- Ja
- Nei

18) Kjenner du til kommunens tilskuddsordninger for planting?

- Ja
- Nei

19) Kjenner du til skogfondsordningen?

- Ja
- Nei

20) Har kommunen tatt kontakt for å få deg til å plante på det aktuelle arealet?

- Ja
- Nei

Del 2

Hvorfor har du ikke plantet etter hogst? Angi hvor enig du er i følgende påstander ved å velge den verdien som best gir uttrykk for årsaken i ditt tilfelle, der 1 angir at påstanden ikke stemmer med ditt tilfelle og 5 angir godt samsvar med ditt tilfelle, alternativt kan «uaktuelt» benyttes.

21) Opplevelsen omkring hogsten var så dårlig at jeg mistet lysten til å plante.

- 22) Det økonomiske resultatet av hogsten var så dårlig at jeg mistet lysten til å plante.
- 23) Jeg har ikke rukket å følge opp fordi det er bedre å benytte min tid og mine ressurser til andre tiltak på eiendommen.
- 24) Jeg hadde tenkt å plante / få plantet, men så ble det bare ikke gjort.
- 25) Arealet er så vanskelig å forynge at det ikke er verdt å forsøke planting, på grunn av: (svar med 1-5 på hver mulig grunn).
- 25 A) Beiting av hjortevilt
- 25 B) Gransnutebiller
- 25 C) Konkurrerende vegetasjon
- 25 D) Klimatiske forhold
- 25 E) Annen årsak (noter årsaken)
- 26) Arealet er så vanskelig tilgjengelig (med tanke på framtidig hogst) at det ikke er aktuelt å plante der.
- 27) Treslaget som stod fra før (det som ble hogd) ønsket jeg ikke igjen, og da så jeg ikke noen alternativer, og plantet derfor ikke.
- 28) Arealet bør ikke plantes til med barte av hensyn til landskapet.
- 29) Arealet bør ikke plantes til med barte av hensyn til biologisk mangfold.
- 30) Det er ikke motiverende å forynge etter hogst når storsamfunnet ikke verdsetter skogbruk høyere enn i dag.
- 31) Det er for lite tilskudd til planting. (her var «veit ikke» et alternativ)
- 32) Jeg har ikke tilstrekkelig skogbrukskompetanse om hvordan jeg skal behandle arealet.
- 33) Planting var ikke en del av kontraktsforhandlingene med tømmerkjøper.
- 34) Det var lite oppfølging fra tømmerkjøper etter hogsten.
- 35) Mangel på planter.
- 36) Mangel på arbeidskraft til å plante (innleid arbeidskraft).
- 37) Er det en eller flere årsaker til at du ikke har plantet som jeg ikke har spurt om?